

CSENDŐRSÉGI LAPOK

SZERKESZTI PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Egész évre 8 K, Fél-
Évre 4 K, Negyedévre 2 K aranyértékben

Megjelenik
havonta kétszer

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, I., Országház-utca 30.

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy Isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

A „tömeg“.

Fiatalabb bajtársaink előtt bizonyára idegenül és újszerűen hangzik ez a németből szó szerint átfordított s ezért fogalmát sem a legszerencsésebben fedő kifejezés, amely a csendőrség különleges ruhagazdálkodásának volt a hivatalos elnevezése.

Mikor a háború előtti időben az „öreg“ — 10—15 éves — csendőr szolgálatképtelenné válván, leszerelt, a testületből magával vitt és a polgári életben neki első segítséget nyújtó kis vagyonszámbájának tételei között, megtakarított pénzén és közzgazdálkodási vagyonszámán kívül ott szerepelt a „tömegkövetelés“ is. Az el nem szagatott egyenruha ára készpénzben.

Mert bizony a csendőr nagyon kényes, de büszke is volt az egyenruhájára. A tisztaságtól ragyogó zubbony, a mindig gondosan kivastalt nadrág és a jól szabott, csinos köpeny nemcsak „ünneplő“, hanem mindennapi öltözete volt a magára csak valamit is adó csendőrnek.

A jól gondozott ruházat természetesen kétszer annyit tartott, mint amennyit az előírás szerint ki kellett szolgálnia. És a csendőr még akkor is tízszer meggondolta, mielőtt egy ruhadarabot előljárójának „kiselejítés“ végett bemutatott. Megnézegette, megforgatta, megjavítgatta, kifordítgatta és aztán — viselte még egy fél eszten-deig. Köpeny alatt. Annak a másik zubbonynak az árát pedig, amelyet ilyen módon megtakarított, hozzáírták vagyonszámbájának ahhoz a bizonyos harmadik tételéhez: a tömegköveteléshez. Ezért volt a csendőr mindig kifogástalanul öltözve s ezért volt a csendőrség ruhagazdálkodása a kincstárra nézve is gazdaságos.

A háború alatt mindinkább rosszabbodó gazdasági viszonyok a tömegrendszer fenntartását egyre nehezebbé, végül pedig teljesen lehetetlenné tették.

Igy azután a csendőrségnek a tömegrendszer-ről lassankint a tisztán kincstári felruházás rendszerére kellett áttérnie, amelyet az azóta is folytonosan rosszabbodó gazdasági viszonyok miatt a mai napig is fenn kellett tartani.

A mi népünkben általában meglevő szerencsétlen gondolkodást, amely az államkincstárt kimeríthetetlen aranybányának s ezért a kincstári vagyont Csáky szalmájának tekinti s amely az államkincstár megkárosítását nem a nemzet összessége ellen elkövetett bűncselekménynek, hanem szinte virtus-

nak tartja, a háború még inkább elterjesztette és általánosította, a forradalom pedig egyenesen a pusztítás orgiájává fejlesztette. Pedig a háború utáni szomorú idők tapasztalatai nagyon is megtanítottak reá, hogy az állam elszegényedése általános szegénységet, nyomorúságot és nyomasztó adóterheket jelent s hogy az állam vagyonával való lelkiismeretlen gazdálkodás végeredményében nem az államot, mint az állampolgárok összességének elvont fogalmát, hanem annak polgárait egyenkint és személy szerint sújtja, mert a kiürült államkincstárt előbb-utóbb mégis csak az állampolgároknak kell újra megtölteniök.

Nem állítjuk, hogy ez a felfogás a mi testületünkben is gyökeret vert volna, mert annak nemcsak a fegyelem, de csendőreink helyes gondolkodása és belátása is útját állotta; mégis, általános a tapasztalat, hogy a ruhaellátás mostani új rendje sem a kincstár, sem a legénység szempontjából nem bírja a tömegrendszer előnyeit, mert hiányzik belőle minden takarékos gazdálkodás leghatalmasabb rúgója: a magántulajdon. Hiányzik az egészséges és természetes, sőt bizonyos mértékig szükséges önzés ösztönzése, a takarékos vagy pazarlás közvetlen, egyéni előnye és hátránya, amely pedig a takarékosra való nevelésnek mindennél hatóságosabb segédeszközét képezi.

Nemcsak az államkincstár érdeke, hanem a csendőr legénység jól felfogott érdeke is vezette tehát felsőbbbségünket arra az elhatározásra, hogy a hosszú időn keresztül jól bevált tömegrendszert rövidesen újra életbelépteti. Testméret szerint szabott, csinos, tetszetős, jó minőségű ruhát kap ezután újra minden csendőr s remélhetőleg rövid időn belül módjában lesz mindenkinek úgy öltözködni, ahogy azt a testület és a saját maga tekintélye megköveteli.

De ezt nem szabad azért félreérteni. A tekintély nem azt követeli, hogy állandóan vadonatúj ruhában hivalkodjunk. Az a ruha, amely újdonságát munkában vesztette el, viselőjére nem szégyent, de megbecsülést hoz, ha rajta tisztaságot és rendet szerető gondos kezek nyoma látszik. Ezért a tekintély követelményei mellett nem szabad megfeledkeznünk a másik nagy célról és kötelességünkről: a takarékosra való nevelésről sem. Gyökeresen és végérvényesen szakítani kell a háborús felfogással, hogy az elszakadt vagy elpiszkolódott ruhának nincsen más orvossága, mint az újjal való kicserélés. Az ország mérhetetlen anyagi áldozatokat hoz a csendőrségért; de ezzel szemben joggal elvárja tőlünk, hogy a reánk bízott nemzeti vagyonnal lelkiismeretünk és a mi nagy szegénységünk szerint hűségesen sáfárkodjunk.

A harcokocsikról.

Irta: Szentgyörgyvári STIRLING LÁSZLÓ
ny. vkt. őrnagy.

(Folytatás.)

Tankelhárítás.

Megismertük az előbbi cikkeken a harcokocsik műszaki tulajdonságait, a harcokocsik harcászati alkalmazását, most levonhatjuk a következtetéseket s megítélhetjük, hogy mi lesz a harcokocsik értéke egy bekövetkezendő háborúban.

Itt azonban nagyon ingadozó talajra lépünk. Bár lépésről-lépésre követhetjük a harcokocsik hatását megjelenésüktől a háború befejeztéig, még sem tudunk biztosan következtetni jövőben értékükre, mert nem ismerjük a szintén tervszerűen fejlődött tankvédelem ellenhatását. A harcokocsi meglepetésként tűnt fel a háborúban, a tankvédelem nem volt eleve felkészülve s csak más célokra szerkesztett fegyverek improvizált alkalmazásában állott. A harcokocsik első bevetése — a harcászati tapasztalatlanok következtében — még sem volt eredményes, de bőven szolgáltatott alkalmat arra, hogy alkalmazásuk feltételeit tanulmányozzák és helyes irányba tereljék. Ezzel ellentétben a harcokocsik első kudarcai a tankvédelmet azon édes csalódásba ringatták, hogy a tank nem fog beválni, hogy felesleges minden különös erőlködés leküzdésére. Így megállapíthatjuk, hogy az új harci eszköz első balsikerei nagyban hozzájárultak későbbi fölényes győzelmeihez: a harcokocsik alkalmazását további tökéletesedésre serkentették s ugyanakkor a védelmet hiú ábrándokba ringatták. A támadó- és védőfegyverek kölcsönhatásában ily módon erőtlőbblet keletkezett a támadás javára, mely erőtlőbblet kétszeresen volt kifejleszhető, míg a később észhez kapott tankvédelem további kialakulását a háború összeomlása megszakította.

A jövőben ez az arány valószínűleg más lesz: a meglepetés előnyét az eltelt idő eltünteti. A nyugodt fejlődés alatt a támadó- és védőfegyverek örökös harcban vannak; egyszer az egyik, máskor a másik kerekedik fölül, hogy rövid ideig diadalmaskodjon. A küzdelem mindig nehéz, az erők majdnem ki vannak egyenlítve s csak egy kis erőtlőbblet az, ami a serpenyőt a romboló vagy oltalmazó eszköz javára kissé megbillenti.

Semmi műszaki akadályja nincs annak, hogy a fegyvertechnika a védő számára a hatásos tankvédelmi fegyvert megkövácsoolja, csak azzal kell tisztában jönnünk, hogy mit kívánunk az új fegyvertől. A követelményeket nem könnyű felállítani, a védelem késedelmes fejlődését a háború alatt az elméletnek kell pótolnia.

Igyekezünk mi is egy elméletileg helyes utat találni. Lássuk először is az érem egyik oldalát: mi-ben áll a harcokocsik tagadhatatlan nagy előnye a vezetés szempontjából s vezessük le ebből, hogy mit csináljon a védelem, hogy a támadót előnyeitől megfossza.

Minden vezetéshez idő kell, kis egységeknél kevés idő, nagy egységeknél sok idő. Ha egy szakasz menetel, járőröket küld maga elé. Ezek bukkanak pár perccel a szakasz előtt az ellenségre, ezáltal jelzik az ellenséget s megadják a lehetőséget annak, hogy a szakaszparancsnok a helyzetet

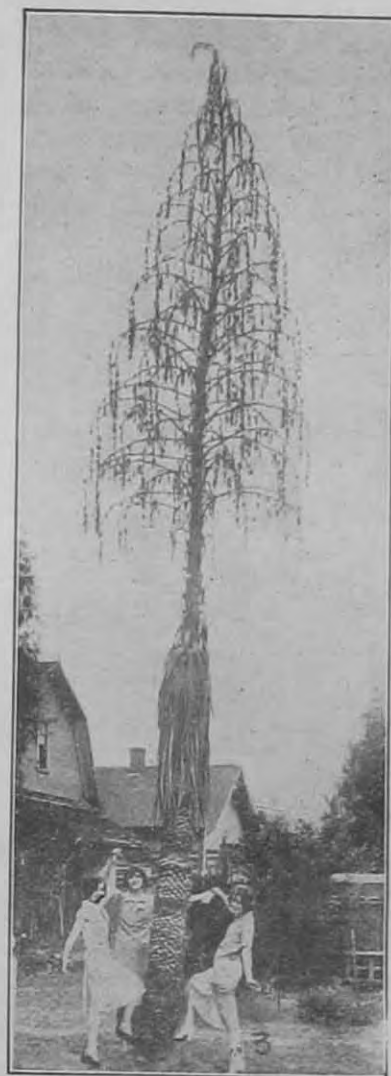
átgondolja s vezényszavaival a szakaszt helyesen hareba vesse. A századnak már több időre van szüksége, hogy szakaszait eltolja, tartalékot kiküldjön s az egyes részeket kölcsönösen helyes viszonyba hozza. A több időt több erő biztosítja: a század már egy szakaszt tol maga elé. Ez így megy tovább felfelé. A hadosztálynak már órákra van szüksége, hogy zömét tervszerűen bevesse, hadseregek eltolása napokat vesz igénybe. Minden fokon, mint láttuk, a harcoló csapatok egy része elől harcban az ellenséggel megszerzi a szükséges időt a vezető elhatározásához, parancsai kiadásához s a parancsok végrehajtásához. Ez a harevezetésnek az alapfeltétele.

Éppen ezen alapfeltételt képes a támadó harcokocsijai segítségével a védőtől elvonni. A támadás gyors lezajlása nem juttat időt a védőnek az ellenrendszabályok megtételére. Hogy ezt megértsük, át kell gondolnunk, mennyi időre van a támadónak s mennyi időre van a védőnek szüksége. Mint már fent kifejtettem, az időtartam szoros összefüggésben van azzal, hogy milyen köteléket veszünk tekintetbe.

A háborús tapasztalat azt mutatta, hogy harcokocsik bevetése csak széles arcvonalon, hadsereg kötelékben előnyös, kisebb kötelékekben már az improvizált tankelhárítás is könnyen győzedelmeskedhetik. Nézzük meg tehát, mik az előnyei a tanktámadásnak ily nagy kötelékben.

Tegyük fel, hogy az északi fél támad egy kb 20 km. széles arcvonalon. A déli fél védelemre van berendezkedve s természetesen még nem tudja, hogy a támadás arcvonalának melyik része ellen irányul. Tartalékait az ellenség valószínű támadási helyének megfelelően valahol felállította s amíg ezek és a meg nem támadott arcvonalból kivont további erői a támadás tényleges helyére beérkeznek, addig, tegyük fel, két nap szükséges. Ezen időt kell az első vonalban felállított hadosztályoknak és a védőszakasz tartalékainak biztosítani.

A harcokocsik fellépése előtt két-három nap biztosítása a védő részéről nem ütközött leküzdhetetlen nehézségekbe. A főállás előtt lévő erősebb előőrsök ellenállása rendszerint erős tűzéréség felvonulását kényszerítette ki, mely — a védő kellő repülő felderítése esetén — főleg csak éjjel tudott állásba menni. Ezáltal az első nap már biztosítva volt. A főállás ellen felvonuló tűzéréség s annak ellátása a megfelelő löszermennyiséggel egy éjjel nem volt keresztülvihető. A támadás végrehajtása pedig csak lépcsőzetesen történhetett, a gyalogság idővel elérte az őt támogató tűzéréség által pásztázott terület határát s hogy ki ne szaladjon a tűzéréség oltalmából, utóbbinak állást kellett változtatni, figyelőrendszerét, összeköttetéseit újból ki kellett építeni, lövészerét újból előre kellett hozni. Ezen állásváltoztatás előre az árkokkal átszeldelt s gránátölésérekkel feltűrt terepen óriási nehézségbe ütközött. Pedig egy állásváltoztatás koránt sem volt elegendő, hanem ezt háromszor, négyszer meg kellett ismételn, hogy a támadó 10—12 km.-t előre jusson. A támadás végrehajtásának lassú menete egymagában többnyire lehetségessé tette, hogy a védő tartalékait összevonja s a támadást felfogja. A harcokocsik fellépése a helyzetet gyökeresen változtatott. Az előőrsök visszanyomása, a tűzéréség felvonulása most is szükséges lesz, de ezt

1. Pedlow kapitány, aki végtelen sok jót tett a magyar gyermekekkel, amikor az amerikai Vöröskereszt-Misszió képviselőjében nálunk volt, most ismét Budapestre érkezett. — 2. Tánccmulatság a velencei Lidón. — 3. A csodapálma Los Angelesben. Ez a yucca-pálma 15 éves korában hirtelen oly magasra szökött és oly pompás virágokat hozott, hogy csodájára járnak a tudósok, mert rendes körülmények közt félszázad alatt se fejlődik ily nagyra ez a pálma. — 4. Steinach professzor most már nem sebészi műtét segítségével fiatalít, hanem föltalálta az „életelixir“ szérumát, amelyet a páciens bőre alá fecskendez. — 6. A „modern“ amerikai hölgyek közt divatba jöttek a „kezes“ alligátorok, amelyeket, mint eddig a kis kutyákat, zsinóron sétáltatnak. Az új hóbort főfészke Los Angeles, ahol miss Evelyn Brent külön farmon tenyészt a krokodilusokat. — 5. Rin-Tin-Tin, a híres farkaskutya, modellül egy kaliforniai szobrásznak, aki márványba faragja; telik neki rá: hetenként 500 dollár fizetése van, — már mint a kutyának. („Atlantic“.)

az egész arcvonalon hajtjuk végre, ezzel még nem áruljuk el a támadás irányát. A harcokosik gyülekezése a 20 km. arcvonalon egy éjjelen át lehetséges s hajnalban megindulhat a támadás végrehajtása, mely immár elárulja a támadási irányt, de melynek lefolyása — a háborús tankvédelem mellett — pár óra alatt megtörténhet. A támadás gyors sikere az első vonal ellen megfosztja a védőt a vezetés lehetőségétől. A tank fellépésével az egyensúly a támadás és védelem kivételében megdől. A harcokosi kizárólag támadó fegyver. A támadás oldalán az eddigi erők mellett fellép a tank is, míg a védelem továbbra is csak gyalogsággal és tüzérséggel harcol. A tankvédelem feladata, hogy valamit alkosson, a mi az egyensúlyt újra helyreállítja s a védőnek a cselekvési szabadságát újra megadja.

Már az eddig mondottakból is látjuk, hogy a tankvédelemnek szükségképen két irányban kell fejlődnie:

1. Növelni kell az első vonal ellenálló képességét.

2. Csökkenteni kell a tartalékok behelyezésének idejét.

Hogyan történjen ez?

Először át kell gondolnunk, miből is áll az első vonal?

Feltevésünk szerint a támadás egy 20 km. arcvonal ellen irányul, melynek védelme egy védőszakaszra van bízva. A védőszakaszban 3 ho. az első vonalban védelemre berendezkedett, egy 4. ho. mint tartalék a védőkörlet közepén, cca. 10 km. az első vonaltól van felállítva. Ezen tartalékot a védő az idők folyamán ott fogja bevetni, hol a támadó leginkább sikert aratott, a védőszakasz többi részének önerejéből kell a támadást a hadsereg-tartalékok beérkeztéig feltartani. Azt látjuk tehát, hogy általában az első vonalban küzdő ho.-nak legalább két napig ellen kell állni tudni az ellenség támadásának.

Az első vonalba behelyezett ho. szintén tagozódik: védőkörletét alkörletekre osztja, visszatart egy főtartalékot s tüzérségével oltalmazza az egész védőkörlet területét. Az alkörletek újból tovább tagozódnak, le egész a századalkörletig.

Egy ily módon kiépített rendszert támad meg az ellenfél harcokosijai segítségével. Mint már hallottuk, a harcokositámadás tüzérségi tűzoltalmat kíván. A támadó egész tüzérségével ráveti magát a védő tüzérségére, ezt találataival s gázlövésével részben elhallgattatja, részben füstlövédékeivel annyira elvakítja, hogy képtelen megfigyelt tüzet leadni. A védő gyalogsággal a támadó tüzérségnek nem kell törődnie, ezt letartják az előretörő tankok. A támadó ily módon munkamegosztást hozott létre. A védő gyalogság zárótüzét letartják a harcokosik, a harcokosik ellenségét — a védő tüzérségét — letartja a támadó tüzérsége úgy, hogy a támadó gyalogság könnyű szerrel követheti az előtte haladó tankokat, s birtokába veheti a kitisztított terepet.

A támadó ilyennemű munkamegosztásával szemben a védő kénytelen a munkát mind egy helyre összpontosítani. A védő gyalogság fegyverei hatástalanok az ellenséges harcokosik ellen, a harcokosikat a tüzérségnek kell leküzdeni. Ezt a védő tüzérség csak akkor teheti, ha a támadó tüzérséget

annyira le tudja tartani, hogy utóbbi munkájában meg ne gátolja. A védő tüzérségnek kell a támadó gyalogságot is tűz alá venni, mert a védő gyalogság a harcokosik hatása folytán kénytelen rejtőzni. A harcokosik fellépése az egész védelmet a védő tüzérség vállaira zúdította, mely a háromszoros feladatot az amúgyis rendszerint túlsúlyban lévő támadó tüzérséggel szemben megoldani nem tudja.

A tankvédelemnek első sorban oda kell tehát irányulnia, hogy megszüntesse az egyoldalú munkát a védőnél s ezáltal a támadót is erőinek szétforgácsolására kényszerítse. Más szavakkal kifejezve, a tankvédelemben a gyalogságnak is részt kell vennie, a *gyalogságot erre fel kell szerelni*. Ezáltal elérjük, hogy a támadó tüzérség kénytelen állandóan a védő gyalogságot és tüzérséget letartani, hogy a harcokosiknak tűzoltalmat adjon, ezáltal kénytelen lépésről lépésre a gyalogságot haladásában követni s a hosszadalmas állásváltásokat keresztülvinni. A támadás végrehajtásának gyorsasága meglátszóbbodik, mert ismét a tüzérség állásváltoztatásához alkalmazkodik.

Ezen elv keresztülvitelénél műszakilag még meg nem oldott kérdésekre találunk. A gyalogság tankelhárító fegyverének oly könnyűnek kell lennie, hogy azt a gyalogság képes legyen mindenüvé magával vinni, de másrészt elegendő hatással kell bírnia, vagyis a lövedéknek át kell ütnie az ellenséges gép páncélzatát legalább 400 m. távolságra.

A külföldi irodalom nagy súlyt helyez a gyalogság tankvédelmi felszerelésére. Kísérletek ily fegyverek megszerkesztését illetőleg már a háború alatt megkezdődtek. Németországban a 13 mm. puska acéltövislövédékekkel és egy még kísérletezés alatt álló 20 mm. géppuska a gyalogság tankelhárító fegyvere. Anglia egy 12.7 mm. gp.-val kísérletezik. „Az írás idejében“, írja G. L. Kaye kapitány a „Journal of the Royal United Service Institution“ 1925 májusi füzetében, „még alig ismeretesek a kísérletek eredményei. Mindazonáltal sokan állítják, hogy a gépfegyver hatása a tankpáncél ellen oly kiváló, hogy fel fogja borítani úgy az eddigi tankvédelmet, mint a tanktámadást.“

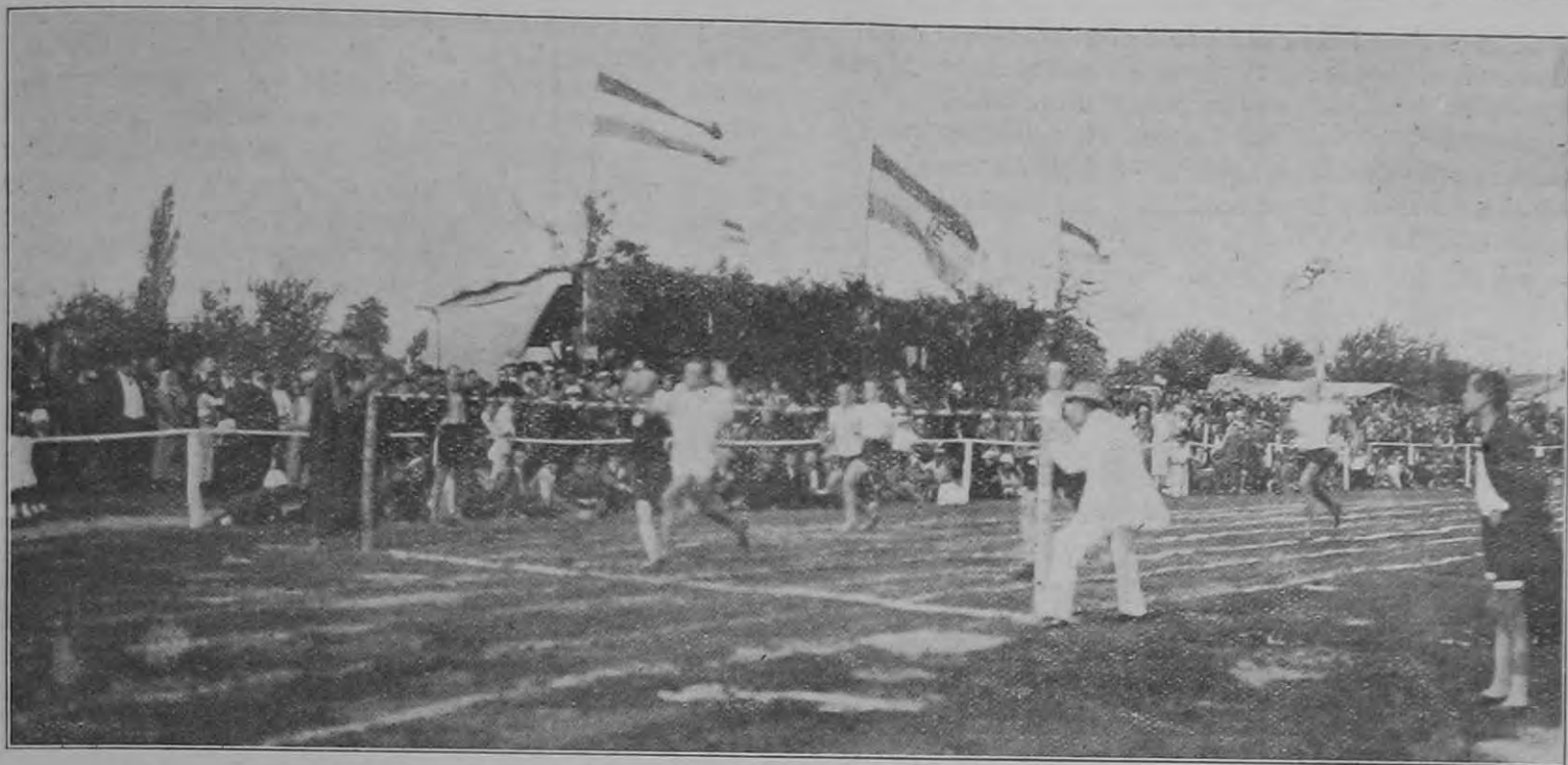
A különböző entente-államokban végrehajtott eddigi kísérletek alapján kilátás van arra, hogy a gyalogság idővel tankelhárítófegyverrel és tankelhárító géppuskával lesz ellátva. A fegyver hatótávolsága 100—120 m.-nél nem terjedhet tovább, tehát a raj eszközté képezné. A gépfegyver hatótávolságát Kaye kapitány 500—600 m.-re teszi s ez azt jelenti, hogy minden küzdő zlnak két ily fegyverre lesz szüksége, melyeket kiképzés és vezetés szempontjából egy hat géppuskából álló nehéz géppuskás szdba lehetne az ezred-közvetlen alakulatok közé összevonni.

500—600 m.-nél nagyobb távolságokra a harcokosielhárítás kizárólag a tüzérség feladata. Az összes gránátok a hegyi ágyú ürmérettől felfelé: 2000 m.-ig, 10 cm. fölötti ürméretű gránátok nagyobb távolságra is, átütik az eddig használt leg-erősebb harcokosipáncélt is.

Az első vonalban küzdő ho. tehát a következő fegyverek felett rendelkezik:

a) *Gyalogság:*

1. minden rajnál egy tankelhárító fegyver;

Képek a kalocsai versenyről. A 100 méteres síkfutás döntője.

2. minden zljnál egy nehéz gp.-szakasz.

Mint improvizáció még tekintetbe jöhet:

3. A kis aknavető közvetlen lövése kb. 400 m.-ig;

4. a gyalogsági ágyú, csak igen kis távolságra. Kis lögyorsasága miatt alig számíthatunk 1—2 célzott lövésnél többre. Alig alkalmas fegyver.

5. A géppuska acéltövislövédéke 100 m. belül, ahol a harcokcsik páncélja nem véd.

6. Kézigránát-kötegek dobása. Egyszerű kézigránát teljesen hatástalan még akkor is, ha a harcokcsi futószalagjai alatt robban. Több összekötött kézigránát a harcokcsi tetején robbantva, annak fedelét átüti. Több mint három kézigránátot nehéz kezelni, már ezen számnál is a dobónak 10 m.-re kell a harcokcsitól állani, hogy a gránátköteget a harcokcsi fedelére dobhassa.

7. Egyes lövészek és géppuskák tüze a harcokcsik nézőrései ellen a legkisebb távolságokon belül.

8. Lángszórók a harcokcsik nyilásai ellen alkalmazva.

b) Tüzérség:

1. Kísérő tüzérség és egyes előretolt ütegek lesállításban közvetlen tüzeléssel

2. a ho. tüzérség zöme. Ez képezi a tankelhárítás gerincét.

3. Hátrább felállított ütegek, melyek az elhárítás dacára előretörő tankokat tűz alá veszik.

c) Repülők

mélyen leszállva bombákkal és acéltövislövédékes gp. tüzzel.

d) Tartalék

gyalogság,
tüzérség géperőhajtással és
harcokcsik

az ellentámadásnál bevetve.

Ezzel felsoroltam az első vonalban álló ho.-k tankvédelmi eszközeit. Még mielőtt rátérnék az eszközök használatára, vagyis a tankvédelem végrehajtására, idézem G. L. Kaye kapitány idevonat-

kozó sorait. Az angol százados a „Journal of the United Service Institution“ 1925 májusi füzetében a tankelhárítás fejlődéséről ír s a jövőre nézve a következőket javasolja:

„Egész világosnak látszik, hogy a tankvédelmet nem lehet egy eszközre felépíteni. Lesznek talán esetek, midőn a védelem egyes szakaszokban képes önmagában is a támadást felfogni, de általában a támadás súlypontját egy mozgó tartaléknak kell kivédeni. Kétségkívül, az ideális helyzet az lenne, ha minden fegyvernemnek meg lenne a saját tankvédelmi eszköze. A nagy háború megtanított arra, hogy minden fegyvernemet, sőt, minden fegyvernem minden kötelékét fel kell szerelnünk repülőelhárító fegyverrel. E célból nálunk be van vezetve az önműködő fegyver és az A. A. (anti-aeroplane)-fegyver, saját repülőinken kívül, — melyek maguk is önműködő fegyverekkel vannak felszerelve. A párhuzamot a tankvédelemmel könnyen megvonhatjuk, vagyis: szükség van egy könnyű tankvédelmi puskára vagy géppuskára, géperővel hajtott tüzérségre és ágyúkkal felszerelt harcokcsikra.“

A jövő harcokcsijaira vonatkozólag pedig a következőket írja:

„Általánosan kialakult azon nézet, hogy a jövőben a következő tanktipusokkal fogunk találkozni:

1. A lovassági tank: képes kb. 38—40 km. óragyorsasággal haladni. Könnyű páncéllal védve, fegyverzete egy géppuska. Alkalmazása távolfelderítésben a lovassággal, kivételesen megszervezett nagyobb támadásoknál. Ez a harcokcsi helyettesíténé a jövőben a mostani páncélgépkocsikat.

2. A gyalogsági tank. Páncélzata több mint 12 mm. Gyorsasága kb. 24 km. óránként. Fegyverzete 6—8 cm. ágyú. Ez a legkönnyebb hatásos fegyver könnyű és közepes harcokcsik ellen. Ez a harcokcsitípus képezi a harcokcsik tömegét s így számíthatunk rá, hogy minden ütközetben nagy számban lesz található.

3. *A nehéz tank. Hatalmas tankromboló eszköz. Páncélzata több mint 20 mm. s ezáltal megvédi legénységét könnyű és közepes harkocsik ellen. Fegyverzete legalább 10 cm. ágyú. Gyorsasága kb. 12 km. óránként. Ez a típus csak kevés számban állana rendelkezésre. Főalkalmazása az ellenséges tankok megtámadása.*

Azt mondtuk fentebb, hogy a tankvédelemnek két irányban kell fejlődnie:

1. Növelni kell az első vonalban álló ho.-ok ellenállóképességét.

2. Csökkenteni kell a főtartalék behelyezésének idejét.

Az eszközöket ezen célokra már megismertük s most rövidesen összefoglalva itt ismétlem:

Ad 1. Az első vonalbeli ho.-k felszerelése, gyalogság — 13 mm. tankelhárító fegyver, nehéz gp. és improvizációk,

tüzérség — kísérő-tüzérség, ho.-tüzérség zöme, egyes előre v. hátra kikülönített ütegek,

tartalék: gyalogság, gépkocsizó tüzérségi, a gyalogsági tank, repülők.

Ad 2. A főtartalék:

gyalogság — részben vonaton v. gépkocsin szállítva,

tüzérség — gépkocsin,

harkocsik — gyalogsági és nehéz tank.

A főtartalék gyors behelyezéséről a kellő felszerelésen kívül felállítási helyük ügyes megválasztásával gondoskodunk.

A tankvédelem végrehajtása a leírt eszközökkel magától adódik.

A hadseregpáncelnokság első gondja, hogy megállapítsa, hogy a harkocsterületen hol lehetséges, hol valószínű a harkocsitámadás. Ezen megállapítás ne csak a vonalaink előtti viszonyokra, hanem a hátterepre is terjedjen ki.

Ezen megállapítás után történik a tankelhárító eszközök felosztása. Oly területekről, hol harkocsitámadások kizártak, a tankvédelmi eszközöket elveszük s kiutaljuk oly területek védőőrségének, hol a tanktámadás valószínűnek mutatkozik. Ezen helyeket tankvédelmi tüzérséggel, harkocsikkal megerősítjük s ezen helyek mögött állítjuk fel a főtartalékot.

Az alapos felderítés van hivatva egy készülődő tanktámadásról idejekorán hírt adni. A felderítésre mindent ki fogunk használni: repülőket, léggömbfigyelőket, földi figyelőket, foglyok vallomásait.

Mihelyt a jelek arra mutatnak, hogy egy tanktámadás készülóban van, a tüzérség tűz alá veszi az ellenséges harkocsik valószínű készülségi helyeit s az onnan előrevezető megközelítő utakat.

A tankok, mint tudjuk, támadásukat még a reggeli szürkületben, mesterséges, vagy természetes köd leple alatt kezdik meg. Mihelyt ezen támadás megindult, a védő tüzérség összes ütegei tüzüket a megjelenő tankok ellen irányítják, vagy ha ezek a füst- és ködfelhő következtében láthatók nem volnának, azon területre, hol a tankoknak valószínűleg mozogniuk kell.

Ha a tankok megközelítik a gyalogsági tankvédelmi fegyverek hatótávolságát, úgy ezen fegyverek megnyitják a tüzelést a tankok ellen s igyekeznek minél több tankot harképtelenné tenni. A

gyalogság többi része fedezi magát, eltűnik a tankok elől s megvárja, míg a harkocsik vonalukat túlhaladják. Ha ez megtörtént, a gyalogság megsemmisítő tüzet irányít a harkocsikat követő ellenséges gyalogság ellen. A gyalogság feladata most a támadó gyalogságot visszatartani, esetleg ellentámadással visszavetni, hogy ilymódon a harkocsikat gyalogságuktól elválasszuk, izoláljuk s a biztos megsemmisítésbe juttassuk. Ha a harkocsik visszafordulnak, hogy lemaradt gyalogságuknak segítségére menjenek, úgy felszabadulnak a saját tankvédelmi fegyverek s teljesen szabadon kifejthetik hatásukat a hátul gyengébben páncélozott harkocsik ellen. Ilyenkor az improvizált eszközök is igen szép eredményt tudnak felmutatni.

A támadás további folytatásánál működésbe lépnek az eddig rejtve maradt lesütegek s számítani lehet, hogy a mozgó, tüzerős tartalékok is rövidesen beérkeznek s a ho.-tüzérséggel egyetemben tűz alá veszik a harkocsikat s megállítják a támadó gyalogságot.

Ily védelmi rendszer mellett a támadást valószínűleg nem lehet egyhuzamban tovább előrejuttatni. A támadónak meg kell állania, hogy lemaradt tüzérségét újra előrevonja, a tűzoltalmat újra megszervezze. Ezen idő alatt kénytelen harkocsijait hátravonni, hogy azok biztos megsemmisítését elkerülje.

A támadásban beállott szünetet a védő is kihasználja; védelmi rendszerét újból megszervezi, tartalékát újból kikülöníti. Ha a támadó más irányban próbálkozik sikert elérni, a védő új tartaléka ismét beavatkozhatik.

Ily módon lehetséges lesz az első vonalban küzdő ho.-oknak az ellenséges támadást mindaddig feltartani, míg a támadás iránya kétséget kizáróan nem mutatkozik s ezzel a főtartalék behelyezéséhez a szükséges adatok ismeretessé válnak.

A főtartalék gyors mozgási lehetőségéről, az összeköttetések kiépítéséről és az utak szemmel tartásáról és kijavításáról természetesen eleve gondoskodtunk. A főtartalék hatalmas tűzerejével, tüzérségével és tankjaival sikeresen felveheti a harcot a már erősen megtépázott támadóval szemben.

A támadás megállításával azonban nem fogunk megelégedni. A helyesen keresztülvitt támadásnál a támadó összes lelki és fizikai erejét belefektette, hogy a támadást diadalra vezesse. Ha a támadás ennek dacára megakad, úgy a támadó ki van mérülve, lelkileg és fizikailag oly elgyengült állapotban van, melybe sem előtte, sem utána kerülni nem fog. Ezt a pillanatot kell a védőnek erélyes ellentámadásra kihasználnia, most kell az ellenséget kíméletlenül ütni, még mielőtt magához tudna térni. Minél hevesebb volt a támadás, annál több kilátásunk van arra, hogy a támadó, erejét teljesen kiadva, az első ellentámadásra megfutamodik.

A harkocsikkal ugyan úgy vagyunk, mint az összes eddigi harceszközökkel: fellépésükkel megteremtették ellenszerüket. Harkocsi és tankvédelem kiegyenlítik egymást, a győzelem nem az eszköztől függ, hanem annak kezelőitől. Bátorság, kötelességtudás, ezek a győzelmi faktorok, míg új harcigépek és azok ellenszerai csak a technika felzárkózásai, melyek egymást kiegyenlítve, érvényre juttatják a hadsereg igazi értékét: erkölcsi erejét.

A Szegeden megtartott országos csendőrségi atletikai verseny tisztelet- és vándordíjai.

Az őrszolgálati kötelességsértés és annak üldözése.

Irta: dr. KRANTZ DEZSŐ hadbíróőrnagy.

A katonai életviszonyok sajátos természete s a katonai hivatással járó kötelemek különleges volta már a legrégebb történeti időkben szükségessé tették, hogy a katonai jogrend a polgáriétól különböző normatívumokkal szabályoztassék.

Ennek indokoltságát korán felismervén, természetesen találjuk, hogy ama kiváltságos helyzetnél fogva, amely már a legősibb deszpotikus államhatalom idején jellemezte a harcos katonát, már a Kr. előtti 2600. év táján Babylonban uralkodott Haammurabi törvényoszlopain találunk köbe vésett rendelkezéseket, melyek épúgy védik a „király útján“ járó, illetőleg a „város kapuit őrző“ katonát és vagyonát, mint ahogy a legszigorubb büntetéssel — fővesztéssel és vagyonelkobzással — sújtják azt, ki katonai kötelességeit megszegné.

Ezek közé a különös katonai szolgálati kötelességek közé tartozott már a legrégebb időben, a város ill. várvédelemre alapított uralom korszakában az őrszolgálat lelkiismeretes teljesítése.

A római jog, — elsőnek a köztársaság idejében a Lex Valeria (Kr. e. 90), — minden kötelességellenességet, mely az őrszolgálat ellátására képtelenné tesz, büntetnek nyilvánít. A későbbi — justinianusi — törvényhozás (Digesta de re militari) az őrszolgálati kötelesség megsértését megkorbácsolással (castigatio) és lefokozással (gradus dejectio), háborúban — különösen az őrhelynek elhagyását — halálra korbácsolással (fustuarium), eny-

hebb esetekben alacsonyabb szolgálati ághoz való áthelyezéssel (militae mutatio) sújtotta. Halállal lakolt békében is a megbizhatatlan fogolyőr, úgyszintén a császári palotaőrség tagja minden kötelességszegésért, mely őt szolgálatának ellátására képtelenné tette. Valamely fogoly szökésének előmozdítását az őrség által az őrszolgálati kötelességsértés minősített esetének tekintette a római jog.

A hatalmas római birodalom pusztulása után, a népvándorlás ideje s az azt követő évszázadokban a büntetőjog általában is, mint tudvalevő, hátrózott visszaesést mutat a korábbi római jogalkotással szemben. Ez a korszak nem ismer kifejezett katonai büntetőjogot, s ha voltak is egyes, főleg háború idejére szóló büntetőjogi határozatok, és büntetések a katonák némely bűncselekményeire (így pl. I. Frigyes császárnak „Heeresgesetz“-e 1158-ból), azok is minden rendszer nélkül átmentve a multból s nagyrészt a szokásjog alapján.

A fejlődés útját a XV. század második felében a német császári hatalom megszilárdulását eredményezett állandó hadseregek vetik meg. A számukra kiadott hadicikkkel (Kriegsartikel, Bestallungsbrief) az idők folyamán lassanként kifejlik Európa minden művelt államának főleg anyagi büntető joga.

Ezek között a katonai büntető szabályok között szerepel, még pedig büntettként az őrszolgálati kötelességsértések minden faja. Speciális esetük az őrszolgálati kötelességsértés, melyet az I. Miksa által 1508-ban kiadott 23 §-ból álló „Fussknechtbestallung“ említ először; az örökös megtagadása a II. Miksa által 1570-ben kiadott „Reiterbestallung“-

ban; az örökös szándékos elmulasztása; az őrhely önkényű elhagyása; az őrszolgálatbani megittasodás; elalvás; a jelszó elfelejtése, hamis jelhang bemondása; verekedés az őrségen, — melyet az 1699. évi hadicikkek tiltanak először. Ugyancsak e hadicikkek említik a tisztek által őrszolgálatban elkövetett kötelességsértések eseteit, különösen, ha az őrség vizsgálata alkalmával nem találtatnának az őrség közelében stb.

Az 1570. évi „Reiterbestallung“ az őrszolgálat szándékos elmulasztását, a vonakodást szolgálatba lépni, valamint az őrség önkényű elhagyását zsoldmegvonással; szabályellenes kényelembehelyezkedést, megittasodást sáncmunkára ítélessel, az 1699. és az 1768. évi hadicikkek e kötelességszegéseket általában vasban töltendő vár-fogsággal, az őrségen való verekedést testi fenyítéssel, elalvást az őrhelyen az őrség elhagyását agyonlövés általi halállal (Arquebousieren = a bajtársak keze általi kivégzés) büntették. Ezt t. i., hogy ne a hóhér kezétől, hanem a bajtársak fegyverétől haljon meg — az elítelt kegyelemkép kapta ezredparancsnokától, mert becselenné vált, akit a hóhér keze érintett. Az őrszolgálati kötelességsértést elkövetett tiszt életével lakolt.

A fentebb említett — 1699. évi I. Lipót-féle — hadicikkek bennünket magyarokat közelebből érdekelnek, amennyiben azokat II. Rákóczi Ferenc fejedelmünk szabadságharcának első évében Palocsay György huszárkapitány magyarra lefordította s mint „hadi articulusok“ dicső fejedelmünk 21 pontból álló „hadi edictumával“ együtt nemzeti kuruc hadseregében alkalmaztattak.

Hadd ismertessem tehát az őrszolgálati kötelességsértésre vonatkozó rendelkezéseiket a maguk írásmódja szerinti eredeti szövegében:

„... *Articulus 32-us. Az ki a Strázát ell mulaszttya, Vasban veréssel, Száraz kenyérral, és Vizzel, az mint az alkalmatosságh hozza magával, erősebben is megh büntetessék.*

.....

Articulus 35-us. Az mellj Tisztviselő Mezőben, Táborban, avagy Várban is Erős heleben, ugy Posteriumokban Strázára parancsoltatik, azon Strázát jó Vigyázás alá vegye, Életinek ell veszítse alat.

.....

Articulus 39-us. Az ki Schilvachton, avagy Strázán akár mezőben, avagy Táborban, is Végh heleben ell aluszik, avagy hogy minek előtte meg Váltatnék az Strázáról ell megyen, meg lövezdel tessék.

Articulus 40-us. Hasonlóképen büntetessék meg az az Officire, az ki az Stráza Vigyázáskor jelen nincsen“.

A — korábbi — eredeti hazai jogalkotások közül I. Rákóczi György fejedelemnek 1645. június 17-én a rimaszombati várban a fegyelemlről kelt rendelete az őrszolgálati kötelességsértést és annak eseteit részletesen körülírja. Az oláhországi hadjárata alkalmából kibocsátott hadiszabályzat 10. pontjában egyebek közt az „őrségrontásban“ vétkezőkről tesz említést; 13. pontjában pedig elrendeli,

hogy „minden valakire a strázálás valamennyiszor bizattatik, mindannyiszor híven, igazán eljárjon“ ...

II. Rákóczi Ferenc fejedelem 1707. évi magyar hadseregében érvényben volt, ezideig is egyetlen magyar katonai büntetőkönyv „*A Magyarországi confoederált Nemes Statusok és Rendek részéről szabott Hadi Regulák, Articulusok, Edictumok és Törvények*“ III. címe alatt a strázsáról a következőképen rendelkezik:

Aki strázsán zenebonát csinál, szükség nélkül lövöldöz, kiáltoz, fönsszóval beszél „ha emiatt veszedelem talál következni — meglövöldöztessék érette“. Aki strázsára rendeltetvén, meg nem jelenik, harmadnap fogsággal lakol, száraz kenyéren. Aki pedig „Trázsáló helyéből ki-szökik“ meghal érette. Aki lováról leszáll és úgy áll vagy sétál: megpálcáztatik. Aki a strázsán részeg, vagy elalszik: ha tiszt, lefokoztatik, ha közlegény, megpálcáztatik, sőt a miatt veszedelem történvén, életével fizet.

A magyar általános jogélet talajából nőtt ki a nemesi felkelésnek az 1808. évi XI. törvényekben szabályozott büntetőjoga. Itt azok között, amelyekkel a nemes ember az időközi szemlék és a háborus táborozások alatt a honvédői kötelezettség ellen vét, az őrszolgálati büncselekményeket természetesen szintén megtaláljuk, — miként megtaláljuk azokat hadi törvénykezésünk itt mind számba sem vehető értékes emlékeiben is, amelyek egyrésze a régebbi hadicikkek rendelkezéséhez idomul, más része azonban magán viseli az eredeti magyar jogszabályozás bélyegét.

Eredeti magyar fordításban bírjuk Mária Terézia 1742. évi hadicikkeit, melyekben a „strázsának elmulasztója vassal, száraz kenyérral és vízzel, vagy ha érdeme hozza magával, keményebben is büntetessék meg“, a „strázsán való részegség“ vassal bűnhődjék, ismétlés esetén „jó neve elvesztésével a regimentből vetessék ki“, „ki pedig az strázsáján elalszik, táborban érdeme szerint lövöldöztessék meg“.

A fejlődés további útja az 1855-ben kiadott „Katonai büntetőtörvény“ nevezetű szabályhoz vezet, mely az őrszolgálati kötelességsértésről szóló VII. fejezetében az őrszolgálati büntetteket és vétségeket felöleli s amelyeknek ez idő szerint érvényben levő patinás tételeit a modern jogfejlődésnek, valamint a gyakorlati felfogásnak megfelelő, magyar nemzeti tradíciókon felépítendő Katonai büntetőtörvénykönyv fogja remélhetően a közel jövőben felváltani.

*

A jelenben érvényes „Katonai büntető törvény“ — kbt. — 230. §-ában mindenek előtt felsorolja, ki tekintendő őrszolgálatban állónak: „nemcsak minden őrsön álló őr, táborőrség, tábori- vagy oltalmi őrség (salva guardia), körjárat vagy járőr és a meghatározott időre bizonyos órallások betöltésére és felváltására rendelt legénység parancsnokával együtt, hanem minden, valamely kincstári jószág vagy elfogott egyén megőrzésére vagy szállítására kirendelt harcosállományú egyénekből álló osztag is; valamint minden szolgálatot tevő csendőr“.

Ez a felsorolás — mondanunk se kell — már sokszorosan túlhaladott. Hiszen időközben

több oly katonai, illetőleg katonailag szervezett őrtestület és szerv létesített, mely ugyancsak a fenti fogalomkörbe tartozik (testőrség, koronaőrség, nemzetgyűlési őrség) és intőjel a jövő jogalkotásnak, hogy a katonai őrségeket és öröket nem célszerű magában a törvényben felsorolni, mert az ily felsorolás a szervezetben beálló változásokhoz képest időközönként kiegészítést, avagy módosítást igényelne. Elég tehát a katonai szolgálati utasításokra utalni e tekintetben s jobb a kérdés szabályozását a szolgálati utasításoknak fenntartani, melyekben az amúgy is szabályozva van s melyek megmondják, hogy kik tekintendők őrszolgálatban állóknak. Ilyenekül említhetjük a ma álláspontján mindenekelőtt a honvédségi Szolgálati Szabályzatokban (I., II. R.) szereplő őrségeket és öröket (díszőrségek, biztonsági őrségek, díszőrök, biztonsági örök, törzs- és tábori főőrségek, tábor- és vonatőrök, tábori- és főőrségek, körjáratok, járőrök stb.) kívül a lövegügyeleteket, a löportárok (robantószer-tárok) és raktárakhoz felállított ügyeleteket, továbbá a foglyok vagy államjavak őrkíséretére alkalmazott egyéneket, nemkülönben a szolgálathoz álló csendőröket (Csendőrségi Szervezeti Utasítás 11. §) is.

Az istálló „őr“ a kbt. 230. §-a szerinti örnek nem tekintendő. Éjjeli kapu-ügyeletesek és hasonló ügyeletesek szintén nem tekintendők őrsön álló öröknek.

Nem állanak valóságos őrszolgálatban azok az egyének sem, akikből, de kizárólag kiképzési vagy gyakorlati célra, őrségeket, járőröket stb. alakítottak, jóllehet az illetők által ez alkalmakkor elkövetett törvénysértések „szolgálatában elkövetetteknek“ tekintendők és a tett körülményeihez képest büntendők. Nem vitás ugyanis, hogy az idevágó gyakorlatozás és sulykolás, bár nem „őrszolgálat“, de kétségkívül „szolgálat“ jellegével bír. Ellenben a gyakorló-lövészet alkalmával, szerencsétlenségek megelőzése érdekében felállított örök valósággal őrszolgálatban állanak, mert ha a lövészetet csupán gyakorlatozásból tartják is: a lövészet tartamára felállított ör szolgálata komoly feladat: életveszély elhárítására való.

Az elkövetési cselekedet: az *örutasítással* vagy a nyert *különös meghagyásokkal* ellenkező magatartás. Azok a kötelességsértések azonban, amelyek a fennálló örutasításba közvetlenül nem ütköznek, nem őrszolgálati, hanem más büncselekményekké minősülnek. Ha pl. az őrség vagy fedezet legénysége a megőrzésére vagy fedezetére bízott jószágon követ el vagy tudva enged meg lopást vagy zsákmányolást: a cselekmény lopássá (kbt. 465. §. b), ill. fosztogatássá (kbt. 494. §. d), mindkét esetben az összegre (értékre) való tekintet nélkül büntetné minősül.

Maga az őrszolgálati kötelességsértés a cselekmény vagy mulasztás felforgásával egymagában megállapítja a büntetőjogi felelősséget. A „szándék“ mint szubjektív tényálladáki alkatelem csak kivételesen lép előtérbe, pl. ahol az ör az őrzésére bízott valamely fogoly szökését szándékosan elősegítette vagy valamely örjárat, járőr vagy csendőr a büntettnak vagy nagy veszélynek hatalmában állott meggátolását szándékosan elmulasztotta stb.

Mai jogunk szerint az őrszolgálati kötelesség-

sértések büntett, részben vétség gyanánt büntetnek.

Büntettként sújtja nevezetesen a törvény: az „őr“, úgyszintén a „bizonyos órallások elfoglalására és felváltására vezényelt legénység“ részéről elkövetett azokat a kötelességsértéseket, amelyek az illetőt (illetőket) az őrszolgálat ellátására képtelenné teszik és az őrszolgálatlal össze nem egyeztethetők (kbt. 231. és 233. §.); a parancsnok kötelességsértéseit, ha a szolgálatra fontos hátránnyal vagy nagy kárral jártak vagy járhattak (kbt. 239., 240. §.); valamely őrizetre bízott fogoly szökésének gondatlanságból, szolgálatteljes magaviselet által szándékosan történt elősegítését (kbt. 235., 236. §.), végül a valamely járőr, körjárat vagy csendőr által észrevett büntett, vétség, rendtelenség vagy veszély kötelességszerű megelőzésének és megakadályozásának mellőzését vagy épen előidézését, elősegítését (kbt. 237., 238. §.). Mindezekről részletesen alább lesz szó.

Képek a kalocsai versenyről. Szüle István százados, a tiszti díjugratás nyertese.

Vétség gyanánt minősülnek az ör (őrség) oly kötelességsértései, amelyek miatt az őrszolgálat pontos ellátása nem szenvedett; az őrsparancsnok kötelességsértései, amelyekből nagy hátrány se nem háramlott, se várható nem volt; az őrség nem szándékos kötelességsértései, amelyek következtében valamely nem büntetett, hanem más kisebb büntetendő cselekménnyel terhelt fogoly szökése vált lehetővé stb.*

Az „őrsön álló“ örnek (vagyis a felállított őrszemnek), mint az őrszolgálati kötelességsértés alanyának fogalmi és teendő-köre a Szolgálati Szabályzatban, illetőleg különös utasításokban stb. van lefektetve. Az „ört“ jellemzi általában, hogy — ellentétben a járőrrel stb. — mozgása aránylag szűk területre van korlátozva s hogy szolgálata vagy löfegyverrel (rendszerint puskával) vagy ki-

* A német katonai büntetőtörvény szerint az őrszolgálati kötelességsértés békében mindig (még hátrány esetén is) csak vétség és háború idején is csak akkor büntet, ha belőle hátrány vagy tetemes hátránynak veszélye származott.

vont szálfegyverrel teljesíti. Megkülönböztetendők tehát az öröktől a küldöncök, ügyeletesek stb., kik szolgálatukat fegyver nélkül avagy rejtett oldal-fegyverrel teljesítik és e minőségükben elkövetett szolgálati kötelességsértéseikért fegyelmi úton fenytendők. A büntető megtorlás szempontjából nem veszi el ebbeli jellegét az ör, ha ruházata vagy fegyverzete az előírás ellenére hiányos. Abból, hogy valamely szervet a részére irányadó különös utasítások „örszolgálatban levőnek“ mondanak, nem következik okvetlenül, hogy a kbtk. 230. §. szerinti értelemben „ör“-nek kell tekinteni.

Az ör mindenekelőtt köteles felismerni szolgálatának fontosságát, emlékezetébe vésni az utasításokat, lelkiismeretesen teljesíteni egész terjedelmükben kötelességeit. Köteles minden fontosabb észleletet jelenteni, bekövetkezett zavaroknál a kapott utasítások szerint viselkedni. Szigorúan tilos részére a kényelembe helyezkedés, evés, ivás, dohányzás, alvás, a fegyver letevése, másokkal való beszélgetés, őrhelyének elhagyása.

Örszolgálati kötelességet sért tehát az, aki örsön áll s ezt szabályszerű felváltása vagy elhivatása előtt önkényüleg elhagyja vagy arról a kijelölt határon túl — habár rövid időre is — eltávozik; ha elalszik, megittasodik vagy szabályellenes kényelembe helyezkedik; ha az örsre való felvezettetése alkalmával vele közlött különös magatartási szabályokat meg nem tartja, az őt megillető tisztelet megszerzése és a jogtalan támadások megakadályozása végett rendelkezésére álló eszközöket nem használja; mindarra, ami kárral vagy veszéllyel fenyeget, nem ügyel s annak elhárítására mindazt el nem követi, amit az általános vagy különös szolgálati szabályzat kötelességévé tesz (kbtk. 231. §.).

A törvényhelynek általánosságban tartott, most közölt szövegezése ingadozó gyakorlatot teremtett abban a kérdésben, vajjon milyen távolságra való eltávozás vagy milyen fokú kényelembe helyezkedés, illetőleg a magatartási szabályoknak milyen fokú mellőzése szükséges a büntett és milyen a vétség létesüléséhez? Az uralkodó fölfogás ma már a gyakorlatban is, meg az irodalomban is az, hogy nem minden szolgálatellenesség vagy szabályellenes kényelembe helyezkedés valósítja meg a kbtk. idézett 231. §-ának tényálladékát, hanem csak az, amely az illetőt szolgálatának teljes mérvű ellátására teszi képtelenné. Evés, a nyakszegély levétele, leülés oly helyen, ahonnan az egész őrzési terület áttekinthető stb., csak vétség és a kbtk. 242. §-a szerint büntetetik. Ugyanígy a dohányzás is, — természetesen annak az esetnek a kivételével, amidőn az ör épen tűzveszélyes tárgyak megőrzésére, a dohányzás megakadályozására van rendelve, amikor is magatartása föltétlenül „büntett“, mert hiszen büntett gyanánt esik számításba katonai szolgálati kötelezettségben álló minden más egyénél is, ha lőszertárakban vagy robbanóanyag előállításai és rakhelyein s azok közvetlen közelében vagy ilyes tárgyak szállítása közben dohányzik (kbtk. 286. §. e), 287. §.).

Büntett és pedig mindig: az őrhely önkényű elhagyása, az őrhelyen való elalvás, az őrhelyen való leittasodás, mert ezekben az esetekben az ör képtelenné tette magát arra, hogy a gondjára bízott javakat megoltalmazhassa, az őrizetere

bízott foglyok elszökését megakadályozza stb. Büntett az is, ha az ör rosszulléte folytán az őrszolgálat további ellátására magát képtelenné érezvén, lefekszik anélkül, hogy örparancsnokát rosszullétééről előzőleg tudomásba helyezni megkísérelné. Ugyancsak büntett terheli az őrszemet, ha — bár esetleg őrszolgálati előjárója hozzájárulásával — szabályszerű felváltatása nélkül hagyja el őrhelyét.

Az őrszabályzat nemtudása a büntetés alól nem mentesít. A különös utasítások elhanyagolása azonban mérlegelés tárgyát képezheti, ha bebizonyosodik, hogy azokat az örrel felvezettetése alkalmával nem közölték. A különös őrszolgálati szabályok figyelmen kívül hagyása a büntetté beszámíthatás szempontjából, főleg háború idején bír fontossággal.

A kbtk. 232. §-a a felállított ör által elkövetett őrszolgálati büntettet már béke idején s a legcnyhébb esetben is 1 évtől 5 évig terjedhető börtönnel bünteti. Erre a nagy szigorra általában nincs szükség, amit az is mutat, hogy bíróságaink ítélezésükben — tapasztalat szerint — ezzel a szigorral nem élnek. Viszont teljesen indokolt a szigorú megtorlás háborús viszonyok közt, minek megfelelően, ha háború idején a büntetből eredhető nagy hátránytól kellett tartani, a kötelességsértő 5 évtől 10 évig terjedhető börtönrre, sőt, valóban nagy kár keletkezése esetében agyonlövés általi halálra ítélandó.

A „bizonyos örállások elfoglalására és felváltására vezényelt legénység“ által elkövetett őrszolgálati kötelességsértések alanya a kbtk. 233. §-ának most idézett szavai értelmében csakis szolgálatban álló, őrséghez tartozó egyén lehet.

Az őrségnek a Szolgálati Szabályzat értelmében mindig oly állapotban kell lennie, hogy minden pillanatban fegyverbe léphessen. Kell tehát, hogy teljesen felöltözve a fegyverek közelében rendelkezésre álljon, az őrségről önkényüleg el ne távozzék és szabályellenes kényelembe ne helyezkedjék.

Az ezekkel ellentétes magatartás őrszolgálati kötelességsértés a kbtk. 203. §-a szerint, nevezetesen: ha az örlegénység egyike vagy másika magát meg nem engedett eltávozás, ittasság vagy más, az örutasítással vagy a nyert különös meghagyásokkal ellenkező cselekmény által a fegyverbe állásra, az ör felváltására vagy általában a kötelességében álló szolgálat teljesítésére képtelenné teszi vagy ha annak teljesítését, ami a fentebbi célok elérésére nézve kötelessége, szándékosan vagy kényelemből elmulasztja. Hogy a tett büntetté minősíthető legyen, e kötelességsértésnek oly foka kívánatik meg, mely teljesen képtelenné tegye a legénységet az őrszolgálat pontos teljesítésére, mert ha ezt a fokot nem éri el, a cselekmény vétséggé minősül.

Az irodalomban és a gyakorlatban a kbtk. 233. §-a eltérő értelmezésre szolgáltatott okot abban a kérdésben, vajjon a bizonyos örállások elfoglalására és felváltására vezényelt legénység alatt kik értendők. Nevezetesen elkövethetik-e az őrszolgálati kötelességsértést azok is, akik még csak napi-parancsal vannak őrszolgálatba vezényelve s a valóságos őrszolgálatba lépés időpontja előtt megittasodnak stb. vagy pedig csak az őrségek elosztásának időpontjától kezdve követhető-e el ez a büncselekmény? Itt helyes az az érvelés, hogy amíg az őrségek elosztása meg nem történt, addig az ör-

szolgálatba vezényelt legénység még a saját csapata előljárójának kezében van, ki az ittas vagy eltávozott stb. katona helyébe mást rendelhet ki s így nincs szükség az őrszolgálatban állókra meghatározott szigorú büntető szankciókra. Minden kétség kiküszöbölése érdekében azonban a már *megalakított* őrség tagja lesz megjelölendő a jövő törvényhozás által a bűncselekmény alanyául.

A bűnösre egyébként jelenleg, ha az ő kötelességében állott szolgálatot helyette más mégis teljesítette, tehát büntetéstől hátrány nem származott, 6 hónaptól 1 évig, háború idején a körülményekhez képest 5 évig is terjedhető börtön, ha azonban a teljesítendő szolgálat egyáltalában nem vagy csak hiányosan hajtatott végre, az abból várható vagy valóban beállt hátrányhoz képest 5 évtől 10 évig terjedhető börtön, sőt agyonlövés általi halálbüntetés van megszabva.

A „fogoly-őrsegek és foglyok biztos megőrzésére felállított örök” feladata a legnagyobb óvatossággal és figyelemmel való ügyelés, hogy a foglyok elszökhetése megakadályoztassék. Ennek a kötelességnek a mellőzése a kbtk. 235. §-a szerinti kötelességsértés, melyhez a törvény megkívánja, hogy valamely „letartóztatott” egyén őrzőjének gondatlansága, szolgálatellenes magaviselete vagy épen szándékos elősegítése által váljék lehetővé a megszökés és hogy az valóban sikerüljön is. A törvény „letartóztatott” egyénről szól, miből következik, hogy a csak előállítandó vagy üldözött egyén sikerült szökése nem esik fenti rendelkezése alá.

Ha a fogoly szökését az őrség szándékosan segítette elő: a kötelességsértés büntetéstől minősül, tekintet nélkül arra, hogy a letartóztatott valamely büntetett, vétség, avagy akár csak fegyelmi kihágás miatt volt őrizetben.

Ha ellenben a fogoly elszökése pusztán gondatlanság következménye, úgy a cselekmény minősülése a megszökött büntetett kisebb vagy nagyobb mérvű veszélyességéhez és a kötelességsértés kisebb vagy nagyobb fokához igazodik.

Hogy az őrszolgálati kötelességsértés a fogoly-őrsegeknek, illetőleg fogoly-őrnek büntettként beszámíthatassék, szükséges, hogy a fogoly „veszélyes” volta, nevezetesen az ellene hozott ítélet, illetőleg az őrizetbe vételének indokául szolgált terhelő körülmények az őrző előtt ismertek, vele közöltek legyenek. E vonatkozásban az illetékes helyről nyert egyszerű közlés, mely szerint az őrizetbe átadott egyén „veszélyes”, elegendő s így irrevelans, vajjon az őrzésre átadott valóban és joggal veszélyesként jelölhető-e meg, hogy a veszélyes gonosztevő gyanánt a felügyelőszerelv részéről való megjelölés az illetőnek egyéni nézete-e esupán; ellentétben pl. a nyomozást teljesítő és az őrizetbe vételt eszközöző esendőrrel, kinek nemesak joga, hanem egyenesen kötelessége a veszélyesség felől a fennforgó körülmények alapján nyilatkozni.

Amennyiben az őrizetbe átadott egyén veszélyes voltának tudtúladását elmulasztották: a fogoly szökése esetén az őrszolgálati kötelességsértés csak vétség gyanánt üldözhető.

A „körjárat- és járőrőrszolgálatban előforduló kötelességsértések”-nél tudnunk kell, hogy a körjáratok az őrségek és örök vizsgálatára, a járőrök a honvédség által elkövetett fegyelem- és rend-

bontások megfékezésére, tehát a katonai rendészet érdekében alkalmaztatnak különösképen.

A járőrökkel azonos elbírálás alá esik a közbiztonsági szolgálat ellátására rendelt *csendőr* is.

Elkövetheti tehát az őrszolgálati kötelességsértés ezen bűncselekményét a kbtk. 237. §-a értelmében a járőr, körjárat vagy esendőr, ha az észrevett büntetett, vétséget, rendetlenséget vagy veszélyt, amelynek meggátlása vagy megszüntetése kötelességében áll, nem előzi vagy nem akadályozza meg, hanem azt megtörténni hagyja vagy épen maga idézi elő vagy elősegíti.

Ennek a kötelességsértésnek az elbírálásánál a büntetendő tevékenység, a mulasztás foka, vala-

Képek a kalocsai versenyről. Roska Imre 2. o. tiszthelyettes, az altiszti díjugratás nyertese.

mint a fenyegető veszély nagysága az irányadóak. „Veszély” alatt valamely, az emberi tapasztalás és az okozati összefüggés törvénye szerint a közeli vagy távoli jövőben várható káros következmény kisebb-nagyobb valószínűségét kell érteni.

Büntetéstől minősül, ha valamely büntettnak vagy nagy veszélynek meggátlása a körjáratnak, a járőrnek vagy a esendőrnek hatalmában állott és ezt a meggátlást szándékosan elmulasztották; míg az e tekintetben nyilvánvaló gondatlanság, továbbá vétségnek, illetőleg kisebb veszély meggátlásának — akár szándékos, akár gondatlan — elmulasztása: vétség.

A körjárat-, illetőleg járőrparancsnok az imént említett őrszolgálati büntetett, illetőleg vétség miatt a nekik alárendelt őrszolgálati kötelességsértésnek egyazon elbírálás alá esnek.

Őrszolgálati kötelességsértésben válnak bűnösökké a fentebb említett eseteken kívül a járőrök akkor is, ha szolgálatukat nem végzik kötelesség-

szerűen. Ezzel kapcsolatban a körjáratok, illetőleg járőrök parancsnokát és legénységét szintén sújtják az őrsparancsnok, valamint az őrség legénysége által elkövethető őrszolgálati kötelességsértések büntető rendelkezései.

A szolgálatot tevő *csendőr* kötelességsértései szolgálatának sajátossága folytán tágabb körben mozognak, mint a katonai őrségeké és öröké, — hiszen őt az őrség kötelességein felül szolgálati utasításokban foglalt egy sereg egyéb kötelezettség is terheli.

Említettük már, hogy szolgálati teendőinek teljesítése alatt, melyeket minden szolgálatban álló vagy szolgálatilag fellépő *csendőr* minden adandó alkalommal végezni tartozik, ugyanazokkal a törvényes jogokkal van felruházva, mint minden katonai őrs. Szolgálati utasítása szerint szolgálatban teljesen felfegyverkezve és felszerelve kell lennie. Szolgálati ténykedése alkalmával részére a dohányzás tiltva van. Szolgálatteljesítés ideje alatt a részére előírt útvonalat, községeket, tereptárgyakat stb. le kell portyázni, étkezés, italélvezés vagy mulatság kedvéért vendéglőbe, korezmába vagy kávéházba belépnie, leittasodnia szigorúan tilos.

Mindeme kötelességek megszegése esetén a *csendőr* a körülményekhez képest őrszolgálati kötelességsértés büntette, illetőleg vétsége miatt tartozik felelősséggel az őrré, illetőleg őrségre meghatározottak szerint, ami — reformra szoruló anyagi büntető jogszabályról lévén szó — joggal kihívja maga ellen a kritikát, hogy nem veszi kellően tekintetbe a *csendőrségi* szolgálat különleges természetét.

A *csendőrség* ugyanis az 1881. évi III. t.-c. alapján a közbiztonsági szolgálat ellátására állítatott fel. E szolgálatának elláthatása végett nem ritkán 36 órai, sőt hosszabb tartamra portyázó járőröket küld ki, amelyek a fennálló utasításokhoz képest természetesen hosszabb pihenőket is tarthatnak s ezek alatt nagyobb kényelembe is helyezkedhetnek, de indokolt esetben szolgálatuk tartamát meg is hosszabbíthatják. A *csendőrségi* utasítások tehát a járőrszolgálatban álló *csendőr*nek sokkal több kényelmet és mozgási szabadságot engednek meg, mint amennyivel a helyhez kötött katonai őrs bír. De éppen ezek az utasítás által megengedett könnyítések teszik szükségessé azt, hogy a *csendőrszolgálat* kötelességszegéseit szolgálatuk különleges volta miatt külön büntetések alá helyezzük. A jelenleg érvényes katonai büntető-törvény ezt nem tette meg; aminek az lett a következménye, hogy honvéd bíróságaink kezdetben a *csendőrszolgálat* szemben a *felállított* őrré megállapított büntetéseket alkalmazták. Ennek túlszigorú volta a bírói gyakorlatban arra a magyarázatra vezetett, hogy a *csendőr* járőrszolgálat megsértései általában csak vétségek gyanánt, a kbt. 242. §-ában foglalt túlenyhe büntetéssel, vagyis nyolc naptól három hóig terjedhető fogsággal büntetendők. Már pedig a különleges elbírálást vagy méltánvlást igénylő körülményeket nem a törvénynek, hanem a szolgálati utasításnak kell figyelembe vennie, mert kizárólag az utasításon múlik, hogy mit tilt és mit enged meg a járőröknek. De az, hogy a szolgálatban álló *csendőr*nek az utasítás esetleg többet megenged, mint ami a helyhez kötött katonai őrsnek szabad, semmiképpen sem

indokolja, hogy a törvény viszont az utasítás által megszabott enyhébb tilalmak megszegését is enyhébben büntesse, mint a katonánál.

Mindezeknél fogva a *Jövendő* magyar katonai büntető kodexének a mai jogállapotnak e részben gyakorlatba átment szankcióját jóval meghaladó büntetés alá kellene helyeznie a *csendőrség*nek, mint közbiztonsági őrtestnek, járőreit akként, hogy reájuk a tulajdonképeni katonai *mozgó-őrségek* beosztott tagjaira megállapítandó büntetések lennének alkalmazandók. Amennyiben pedig a fennforgó eset különös körülményei miatt a büntetés minősítés, illetőleg a törvényes büntetés mégis túlszigorúnak mutatkoznék, a bíróságnak a megfelelő enyhítésre módot kellene nyújtani az enyhítő szakasz alkalmazásával.

Magától értetődik, hogy ez nem lenne vonatkozatható a hadrakelt seregnél esetleg katonai természetű járőrszolgálatra kiküldött vagy pedig arra a *csendőrre*, aki mint felállított őrs követné el az őrszolgálati kötelességsértést.

Az „*őrsparancsnokok és azok helyettesei*“ őrszolgálati kötelességsértésének alanya: minden őrszolgálatba állított parancsnok (helyettese) — a körjárat- és járőrszolgálat kivételével —, ha elmulasztja alárendeltjeit kötelességszerű magatartásukra kellőleg oktatni vagy arra ügyelni, vajjon és mennyiben tartják meg a velük tudatott vagy az általános őrutasítást; ha tudva eltűri az őrs illetőleg őrszolgálati kötelességsértések valamelyikét; ha megittasodik vagy őrhelyéről önkényűleg eltávozik; ha a jelszót vagy az ismertető jelt azzal, aki azt tudni köteles, egyáltalában nem, vagy hamisan közli; vagy általában az általános őrutasítás vagy a nyert külön meghagyások ellen cselekszik.

Az őrsparancsnok helyes magatartásának alapja az őrutasítás és mindenekelőtt a szolgálati szabályzat. Az őrsparancsnok kötelessége, mielőtt az őrséget megszállotta, az alárendelt őrszolgálatot általános kötelemeire emlékeztetni és az őrség különös magatartására nézve oktatni. E célból a neki átadott őrutasításokat a legpontosabban el kell olvasnia és ne csak saját magatartását alkalmazza azokhoz, hanem különösen arról is gondoskodik, hogy az egyedül álló őrs mindenre nézve, amit szem előtt kell tartani, a fölvezető részéről behatóan oktattassanak. Ide tartozik az a rendelkezés is, hogy éjjel, vagy veszélyes viszonyok között nappal is, kit kell megszólítani (megállítani) és miként kell netán előforduló nehézségek esetén viselkedni. Általában az őrsparancsnok a szolgálat ügymenetét a legnagyobb tevékenységgel és szigorral kezelje, dőzsöléseket, szerencsejátékokat, női látogatásokat, idegen embereket, valamint az őrségen illetlen kényelmességeket túrníe nem szabad. Parancs nélkül őrségéről csak akkor szabad távoznia, ha körjáratba indul vagy járőrt vezet, mely esetben távolléte tartamára a parancsnokságot helyettesének adja át. Ha betegség érné, vagy más okból őt föl kellene váltani, akkor ezt a parancsnokságra kijelölt helyettes azonnal jelenteni tartozik. Az őrszolgálat szabályszerű állapotáért és a szolgálat pontos kezeléseért éjjel is maga felelős. Felelőssége annál nagyobb, mennél nagyobb a veszély és mennél nagyobbak azok a hátrányok, amelyek kötelemeinek elmulasztásából

keletkezhetnének. Neki tehát csak akkor és annyiban szabad lenyugodnia, amennyiben kötelességeinek csorbítása nélkül megengedhetőnek mutatkozik.

Ezek után nem szorul bővebb magyarázatra, hogy az őrsparancsnok sem az általános őrszabályzatok, sem a különös őrutasítások nemtudásával magát nem mentheti, hiszen azok ismerete, betartása, valamint a legénységnek velük való megismertetése épen az ő különös kötelességei közé tartozik.

Ha az őrsparancsnok kötelességsértéseiből súlyos hátrány nem állott be, sem ilyenről tartani nem kellett, úgy magatartása vétség gyanánt, a kbtk. 241. §-a szerint, egy hónaptól három hónapig terjedhető fogsággal, illetőleg súlyosabb körülmények között hat hónapig is terjedhető szigorú fogsággal büntetetik.

KÜLFÖLDI CSENDŐRSÉGEK

Az olasz csendőrség.

SZABÓ JENŐ százados fordítása.

(Folytatás.)

V. FEJEZET.

Magatartás és általános kötelemlmek a szolgálat végrehajtásában.

A szolgálat végrehajtásában való magatartás.

58. A királyi csendőrség tagjai tartásuk mindig szem előtt, hogy szolgálatuk lényege az állandó és tevékeny őrködés. A közrend és biztonság fenntartása és megőrzése, a törvények és rendeletek betartása felett való őrködés állandó és elsőrangú kötelessége a csendőrségnek, de magánegyenének és hatósági közegek jogos felhívásainak is eleget kell tenniük s szolgálaton kívül is el kell járniuk, ha törvénysértést észlelnek.

A szolgálat végrehajtásánál sohasem szabad megfélekedezniük arról, hogy mindenkivel szemben előzeny és udvarias bánásmódra vannak kötelezve s még az elfogott egyénekkel szemben sem szabad durva vagy lealacsonyító kifejezéseket használni. Az állampolgárokkal szemben való minden ilyen visszaélés, mint durvaság és kegyetlenség az elfogott egyénekkel szemben, minden ok nélküli zaklatás, bárminemű bántalmazás vagy szitkozódás mind súlyos hibák és a legszigorúbban lesznek fenyítve.

Az altiszteknek és a csendőrlegénységnek nyilvánosan és lakott helyen dohányozniuk nem szabad. Lakott helyeken kívül is csak abban az esetben dohányozhatnak, ha senki sincs őrizetükben, ha nem tartanak leszállást, vagy valami különleges szolgálati cselekmény végrehajtásával nincsenek megbízva, avagy más különleges körülmények ezt meg nem tiltják.

59. Ha a külszolgálatban álló járőrök étel- vagy ital fogyasztás céljából nyilvános étterembe térnek be, amennyire csak lehetséges, külön szobában vagy asztalnál foglaljanak helyet s ott az őket jellemző komoly és óvatos magatartást tanúsítva, csak annyi ideig időzzenek, amennyire az étel és ital elfogyasztása céljából szükségük van.

60. A csendőröknek sohasem szabad arról megfélekedezniük, hogy a lakosság támogatására csak akkor számíthatnak, ha annak bizalmát és becsülését bírják és ezt nemcsak kifogástalan és lelkiismeretes kötelességteljesítéssel érhetik el, hanem azáltal is, hogyha a lakosságnak törvényadta jogait és szabadságát minden körülmények között tiszteletben tartják.

61. Az állampolgárok ügyeibe való beavatkozás, ha arra szolgálati ok nincsen, ok nélküli zaklatás, miért is ezt minden körülmények között kerülni kell.

Ha mégis olyan körülmények állnának elő, amelyek a beavatkozást szükségessé teszik, akkor készséggel

álljanak mindenki rendelkezésére s eljárásukban őrizték meg nyugodtságukat, okosságukat és hidegvérüket, mert csak ezek a tulajdonságok óvják meg őket attól, hogy a törvényt szabta határokat meg ne sértésék s teszik lehetővé, hogy a helyzetnek megfelelően igazságosan járjanak el.

Eljárásukban sohasem vezesse őket a harag vagy ellenszenv.

62. Azok az óvó és megtorló intézkedések — amelyeknek foganatosítása kötelességük — ne lépnek túl soha az erkölcsi felelősség és az igazságosság határát. Egy szóval, a királyi csendőrség tagjainak a szolgálat végrehajtásában való magatartását erélyesség, őszinteség, higgadtság, megközelíthetlenség, egyúttal azonban emberiség jellemezze.

63. A csendőrlegénység tartózkodni köteles minden törvényellenes cselekedettől és udvariatlan eljárástól, különösen megfontoltsággal és nyugodtsággal kell eljárni akkor, amidőn a tömeg nagysága vagy lelkiállapota miatt a célszerűtlen eljárás zavargást vagy más súlyos cselekményt idézhetne elő.

64. A fenti kötelemlmek a szolgálat végrehajtásában nem csökkentik a csendőrlegénység azon kötelességét, hogy a törvényes szolgálat végzésében vagy szolgálat közben személyes védelmében a legnagyobb határozottságot és erélyességet tanúsítsa.

Ennek elérésére azonban kerülni kell az elszigetelt fellépést s kölcsönös támogatás végett óvakodni kell attól, hogy a csendőr egyedül maradjon.

Általános kötelemlmek a szolgálat végrehajtásában.

65. A királyi csendőrség legfőbb kötelessége a törvények rendelkezéseinek betartása felett való őrködés, a közbiztonság fenntartása, azaz a büncselekmény megelőzése és megtorlása (prevenire e reprimere i reati).

(Büncselekmény alatt általában minden törvénysértést kell érteni.)

A büncselekmények büntettek (delitti) és kihágásokra (contravenzioni) oszlanak, amelyek vagy magánvádra, vagy hivatalból üldözendők. A magánvádas büncselekményeknél csak a sértett vagy károsult panaszára indul meg az eljárás, a többinél hivatalból.

A kihágás rendszerint nem ok az elfogásra s így a csendőrök csak az igazoltatásra szorítkozhatnak.

De ha mégis valaki kihágás elkövetésén tetten kaptatik s az igazoltatásnál nevét és lakását nem mondja meg, vagy ha ismeretlen és semmi adat nincs személyazonosságának a megállapítására s gyanu van arra, hogy hamis nevet és lakást mondott be, további eljárás végett az őrsparancsnokhoz vagy ha ez nincs otthon, a legközelebbi közbiztonsági hatósághoz kell elővezetni.

Meg kell azonban jegyezni, hogy az elfogás és elővezetés között különbség van. A csendőrök, akik elővezetést foganatosítanak, ne feledkezzenek meg erről, mert az elővezetendő egyéneknek semminemű óvintézkedést nem kell tenni, ha csak nem feltétlenül szükséges azért, mert a szökéstől alaposan lehet tartani.

Az elfogott egyéneket — kivéve a nőket, öregeket, gyermekeket és azon egyéneket, kiknek egészségi állapotuknál fogva a bilincs alkalmazása felesleges — mindig meg kell bilincselni.

Az elővezetendő egyéneknek azonban — bár a szökés megakadályozására szükséges óvintézkedések megteendőek — bilincset csak akkor szabad alkalmazni, ha a szökést megkísérelte vagy attól alaposan tartani lehet.

Kötelessége a csendőrségnek mindazon hivatalból üldözendő kihágásokban a nyomozást megejteni, a magánvádas kihágásokban a sértett vagy károsult feljelentésére az eljárást megindítani, amelyeket a büntető törvénykönyv, vagy más különleges állami, tartományi vagy községi törvény és szabály felsorol.

Közreműködnek továbbá a községi egészségügyre vonatkozó kiadott helyi rendszet és közegészségügyre vonatkozó szabályok és eljárások betartásának ellenőrzésében.

66. Ha a csendőrség olyan egyesületről vagy gyülelésről szerez tudomást, mely az állam vagy a közbiztonság szempontjából veszélyesnek látszik, akkor ezt az illetékes őrsparancsnoknak azonnal bejelenteni tartozik, aki aztán közvetlen előjáró tisztí parancsnok útján az észleltekről a politikai hatóságokat késedelem

nélkül tájékoztatja, ugyanekkor megteszi a szükséges intézkedéseket s egyben a helybeli közbiztonsági szervek vezetőjét is közvetlenül értesíti.

Ugyanezen eljárást kell követni akkor is, ha gyanus toborzást, vagy fegyverkezést észlelnek, nemkülönben akkor is, ha kivándorlók gyűjtéséről és kivándorlási jegyek eladásáról vagy szétosztásáról szereznek tudomást, avagy arról értesülnek, hogy ügynökök a kivándorlási törvények és szabályok rendelkezéseinek mellőzésével kivándorlók helyzetével visszaélve, a kivándorlást elősegítik.

67. Ha járványos vagy ragályos betegséget észlelnek akár az emberek, akár az állatok között, akkor erről a közvetlen tiszti parancsnoknak azonnal jelentést kell tenni, aki aztán késedelem nélkül tájékoztatja úgy a hatóságot, mint az illetékes előjáró parancsnokságokat.

68. Ha civakodókat találnak, ahol verekedésre van kilátás, megfelelő módon közbe kell lépni s a civakodókat kibékíteni, hogy ezáltal a nagyobb esendzavarás megelőzhető legyen.

69. Az állampolgárok jóléti intézményeit munkájukban, különösen szerencsétlenségek, tűzvész, áradás esetében támogatni és segíteni kötelesek; támogatniok kell továbbá minden veszélyben levő egyént, akinek erre szüksége van, vagy aki oltalmat vagy karhatalmat kér.

70. Nyilvános helyen talált betegek és sebesültek hazaszállításáról, illetve ha súlyosabb esetről van szó, a kórházban való elhelyezéséről gondoskodnak. Ha a sebesülés bűncselekménynek volna a következménye, akkor a tettes ellen a törvényes intézkedéseket megteszik s az esetről az őrsparancsnokot azonnal tájékoztatják.

71. Ha nyilvános helyen holttestet találnak, az őrsparancsnok azonnali értesítése mellett gondoskodnak a holttest őrzéséről, anélkül, hogy eredeti helyzetéből elmozdítanák.

Az őrsparancsnoknak kötelessége a vett értesülés után azonnal a helyszínen megjelenni s ha nem bűncselekményről, hanem csak öngyilkosságról van szó, akkor a bíróságnak és a közbiztonsági szervek helyi hatóságának jelentést tesz, akik gondoskodnak a holttest eltávolításáról s azonnal megteszik a szükséges intézkedéseket.

72. Ha a csendőrök elhagyott vagy eltévedt gyermeket találnak, kötelességük, ha lakásuk ismeretes, hazavezetni, ellenkező esetben a közbiztonsági hatóságoknak átadni.

73. Ha tüzesetről értesülnek, kötelességük a tűzoltókat azonnal értesíteni, az előjáró parancsnokságnak, a közbiztonsági hatóságnak, s ha szükséges, az állomásparancsnokságnak is azonnal jelentést tenni, s egyidejűleg a helyszínen megjelenve gondoskodnak a tűz tovább terjedésének megakadályozásáról, segítkeznek a személy- és vagyonmentésben s szükséges óvintézkedésekkel megakadályoznak mindennemű lopást vagy tárgyak elrejtését.

A csendőröknek kötelességük a tűz okát megállapítani s ha bűncselekmény látszik fennforogni, a tettesek kézrekerítése végett mindent el kell követni. Kötelességük tovább azoknak neveit, akik a tűz elfojtásában nagy buzgalmat és önmegtartóztatást fejtettek ki, nemkülönben azokét, akik életüket veszélyeztették, az előjáró parancsnokságnak bejelenteni. Hasonlóképpen járnak el a csendőrök másnemű szerencsétlenség esetében is.

Megjegyzendő, hogy az, aki tűzvész vagy más szerencsétlenség esetén kellő ok nélkül a segítséget vagy szolgálatot megtagadja, avagy az illetékes hatóság által kért felvilágosítást nem adja meg, kihágást követ el. (Btk. 435. §.)

74. Ha nyilvános helyen elmebetegét találnak, további eljárás végett a közbiztonsági hatóságnak kell átadni.

VI. FEJEZET.

Rendes szolgálat.

Ejjeli és nappali járőrszolgálat az állomáshely belterületén.

75. Az állomáshely belterületén való járőrszolgálat célja a helység felügyelete, a rend és közbiztonság

fenntartása. Olyan állomáshelyeken, ahol egyidőben több járőr teljesít szolgálatot, járőrtalálkozó helyeket lehet megállapítani, hogy az őrsparancsnokok, a kirendelt altisztek vagy tisztek az ellenőrzést foganatosíthassák.

76. A járőrök kötelesek a részükre előírt útvonalat szabályszerűen leportyázni s mindenre figyelemmel lenni, ami a közbiztonságot érdeklí vagy az állampolgárok támogatására szolgál; kötelesek továbbá az őrsparancsnok által előírt lesállást megtartani s a megjelölt gyanus és rendőri felügyelet alatt álló egyének ellenőrzését is elvégezni.

Nyilvános helyekre a járőröknek belépni nem szabad. Ha mégis ennek szükségessége merülne fel, ott csak a legszükségesebb ideig szabad tartózkodni; leülni, bárkitől bármit is elfogadni, vagy polgári egyénekhez hozzácsatlakozni szigorúan tilos. (A szolgálatban álló járőrök mindennemű tisztelgés alól fel vannak mentve, hogy a személyek és helyiségek állandó és alapos megfigyelésében meg ne zavartassanak.)

77. A járőr tagjai mindenkivel szemben, aki felvilágosításért, útmutatásért vagy támogatásért hozzájuk fordul, a legnagyobb előzékenységet és udvariasságot tanúsítsák s készséggel álljanak rendelkezésre, hacsak ez kötelmeikkel vagy a szolgálat érdekeivel nem ellentétes.

78. Ellenőrzik a rovott előéletű egyének magatartását.

79. Hasonlóképpen ellenőrzik különösen éjjel a gyanus megjelenésű egyéneket, nemkülönben azokat, akik gyanutkeltő magatartást tanúsítanak. Ha a személyazonosság megállapítása válik szükségessé, úgy az igazolásra való felszólítás a legudvariásabb formában történjék. Nem szabad szem elől tévesztetni, hogy az útlevél és más személyazonosságot igazoló okmányok nem kötelezők s így azoknak pusztán hiánya nem szolgálhat okul sem a letartóztatásra, sem pedig az elővezetésre.

A csendőrök tartsák mindig szem előtt, hogy a személyazonosság igazolására való felszólításnak csak akkor van helye, ha valaki magatartásával alapos gyanúra és aggodalomra ad okot.

A csendőrök magatartását hasonló körülmények között mindig a legnagyobb körültekintés és megfontolás jellemezze s a személyes szabadság tiszteletben tartása érdekében csak a legszükségesebb esetben követeljék a személyazonosság igazolását. Ha erre sor kerül, az ismeretlen egyének meg kell könnyíteni az igazolást s minden adatot, ami erre szolgál s amit felajánl, pártatlanul és igazságosan kell elbírálni. Csak abban az esetben kell az őrsparancsnokhoz vagy ennek távollétében a legközelebbi közbiztonsági hatósághoz elővezetni, ha a hiányos igazolás nem oszlott el minden gyanut vagy nincsenek olyan megbízható ismerősei, akik előnyére tanuskodhattak volna. Az elővezetésnél is azonban a legnagyobb körültekintéssel és óvatossággal kell eljárni. Az őrsparancsnok megteszi a szükséges intézkedéseket s ha szükséges, jelentést tesz közvetlen előjáró parancsnokságának.

80. Ha a járőrök éjjel azt észlelnék, hogy valamely ház, kereskedés, raktár stb. nyitva vagy őrizetlen maradt, akkor erről az érdekelteket azonnal értesíteni tartoznak.

81. Ellenőrzik a postaszekrényeket, hogy abból a leveleket illetéktelen egyének ki ne szedjék vagy meg ne rongálják.

82. Különös gondoskodással ellenőrzik, hogy a nyilvánosan kifüggesztett behívási hirdetések meg ne rongáltassanak; megfigyelik kívülről a hitelintézeteket és közpénztárakat, nemkülönben a kerületi börtönöket különösen akkor, ha tovább kísérendő veszélyes gonosztevők vannak letartóztatásban s meggyőződnek arról is, hogy a börtönőrök teljesítik-e kötelességüket.

83. Végül különös gondossággal ellenőrzik a fegyverviselet szabályozó törvény rendelkezéseinek betartását.

Átkutatás.

84. Az átkutatás főcélja a közlekedés zavartalanságának biztosítása és a vidék közbiztonságának a fenntartása.

85. Átkutatásokat gyakran kell foganatosítani különösen ünnepnapokon, heti és országos vásárok és

más gyülekezetek alkalmával. A legcélszerűbb a korai reggeli vagy éjjeli órákban az utcákat leportyázní, mert a járókelők ekkor vannak leginkább veszélynek kitéve.

86. Az őrskörletben lévő községek lehetőleg gyakran, de havonként legalább egyszer feltétlenül leportyázzandók.

87. Az ilyen szolgálatok alkalmával a csendőrök gyűjtsenek minden adatot, ami a közbiztonsági szolgálatot érdeklí s igyekezzenek a készülő bűncselekményekről vagy eseményekről, nemkülönben mindenről, ami a rendre, a személy- és vagyonbiztonságra vonatkozik, kimerítő tájékoztatást szerezni.

88. Az átkutatásnak egyik főcélja a közlekedés biztosítása lévén, a kijelölt útvonalak leportyázására különösen a közlekedés idején nagy súlyt kell helyezni és éjjel a gyanus és veszélyes helyeken lesállást kell tartani.

89. A csendőröknek a helyi rendészet szabályaival tisztában kell lenniök és azoknak betartásáról gondoskodni tartoznak.

90. Öröködnék afelett, hogy az utakat, fákat, kerítéseket, árkokat, vízvezetékeket, forrásokat, mosómedencéket, nyilvános itatóvályukat, hidakat, vasúti síneket, telefon- és távírdavezetékeket, elektromosműveket senki meg ne rongálja; az erdőben, a mezőkön a helyi hatóságok által megállapított idő előtt a tarlót senki meg ne gyujtsa s az előírt távolságokat betartsák. Egyszóval gondoskodnak az állampolgárok, a községek, tartományok és az állam vagyonbiztonságáról s az ez ellen vétőket elfogják, feljelentik, aszerint, hogy milyen bűncselekményt követtek el; az eseményekről az előljáró parancsnokságnak is jelentést tesznek, hogy azok a politikai hatóságokat tájékoztathassák. Az érvényben lévő szabályok szerint az erdőben és a mezőkön a tarlót augusztus 15. előtt nem szabad meggyujtani. Akkor is csak a házaktól, épületektől, erdőktől, takarmánytól, kerítésektől, gabonától és bármilyen más gyúlékony anyagtól legalább 100 méternyire lehet tüzet rakni.)

91. Ha a járőrök az utakon, vasút vagy villamos vonalokon, a távbeszélő- és távíróvezetékeken vagy az elektromosműveken bármilyen rongálást vagy veszélyt észlelnek, akkor erről az előljáró parancsnokságnak, vagy ha ez közelebb van, az érdekelt hatóságnak azonnal jelentést tesznek s egyidejűleg az esetleges veszély elhárítására minden előintézkedést megtesznek.

92. Gondoskodnak arról, hogy az erdőben, mezőkön vagy más nyitott helyeken senki fegyvert, csapdát vagy más ember testi épségére is veszélyes vadászszerszámot el ne helyezzen, s ha mégis ilyen előfordulna, a tettesek feljelentése mellett a vadászszerszámokat el kell kobozni.

93. Ellenőrzik az erdő-, vadász-, halász-, vasútbiztonsági törvények és szabályok betartását s az ezek ellen vétőket feljelentik.

94. A tetten ért csempészeket, ha a személyazonosságuk kétséges, elfogják; ellenkező esetben az elkobzott dolgokkal együtt a legközelebbi pénzügyi hatósághoz vezetik elő, ahol az esetről jegyzőkönyvet vesznek fel.

95. Ha állati hullát vagy más a közegészségre ártalmas dolgot találnak, a községi előljáróságot a szükséges intézkedések megtétele végett értesítik.

96. Végül a 79. pont rendelkezéseinek szem előtt tartása mellett ellenőrzik az utasokat s azokat, akik személyazonosságuk igazolását megtagadják, vagy bármi okból gyanusak, további eljárás végett az őrsparancsnokhoz vagy pedig a legközelebbi közbiztonsági hatósághoz elővezetik.**

Ilyen esetekben azonban, mint már előbb említve volt, a legnagyobb körültekintéssel és tapintattal kell eljárni, hogy az eljárás az állampolgárok javára, nem pedig ok nélküli háborgatására szolgáljon.

(Folytatjuk.)

* Kihágást követ el az, aki az előírt szabályok betartása mellett tüzet rak, de más vagyonának a védelméről nem gondoskodik, nem vigyáz személyesen vagy elegendő személyzettel, ha a tűz idejében el is oltatik. (K. T. 26. §.)

** Ha az őrskörletben cigánykaraván jelenik meg, arról az őrsparancsnok az illetékes közbiztonsági hatóságot azonnal értesíteni tartozik.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK

A vaklárma.

Irta: SÁVAI PÁL 2. oszt. tiszthelyettes
(Hódmezővásárhely).

Nagyon ritkán, de mégis előfordul az az eset, hogy a bűncselekményt, amely tudomásunkra jut s amelynek a tettest ki kellene derítenünk, tulajdonképpen el sem követték. Az ilyen kitalált, megrendezett bűncselekmény alatt azonban rendszerint valami turpisság lappang — már feltéve persze, hogy épeszü az illető — s annak, aki egy kitalált bűncselekmény nyomozásának útvesztőjébe akarja juttatni a csendőrt, rendszerint meg van rá a maga oka, hogy a vaklárma minél nagyobb és minél jobban sikerült legyen, mert csak így remélheti, hogy a tulajdonképpeni bűncselekményről a figyelem elterelődik. A közönség az ilyen agyaltúrt, turianos bűnösök szitáján nem igen lát keresztül s a vaklármanak hitelt adva, maga is siet tanuskodásával, megfigyeléseivel és egyéb szokásos szolgálataival a nyomozó segítségére sietni és fogalma sincs róla, hogy evvel tulajdonképpen a hamis nyomra segíti a csendőrt.

A csendőr ügyességén múlik azután, hogy beugrik-e a csapdába, vagy pedig idejében rájön, hogy felre akarták vezetni. Ha beugrik, akkor hosszas, eredménytelen s éppen ezért nagyon kellemetlen és dicstelen nyomozás után a kiderítetlen közbiztonsági zavarok közé kerül egy olyan bűncselekmény, amelyet el sem követték. Mert arra ritkán kerül már később sor, hogy a helyes nyomra jusson a csendőr; belekeveredik menthetetlenül a esáletek gyanánt eléje dobott gordiusi esomó kibogozásának reménytelen küzdelésébe és az eközben hallott ezerféle mendemonda, útbagazítás annyira összekavarja az ügyet, hogy a végén igazán nem tudja a csendőr, hányadán áll és belenyugszik a „kiderítetlen” megoldásba. A jól sikerült komédia rendezője közben jókat nevet a markába s biztonságban élvezi a suttymban elkövetett gaztette hasznait, előnyeit. A lakosság körében még él a tere-feré egy ideig a rejtélyes esettel kapcsolatban, de azután az is elmúlik és senki sem beszél többet róla, csak a szemlélő előljáró, aki már hivatásából kifolyólag sem szívesen látja a kiderítetlen esetek szaporodását.

De az óvatos, meggondolt, emberismerő és következtetni tudó csendőr nem ugrik be az eléje talált nyomozás csapdjába. A helyszíni szemléről, illetőleg annak fontosságáról lapunknak éppen a legutóbbi számában olvastam egy bajtársam teljesen helytálló fejtegetéseit. Türelemre, higgadtságra s az *aprólékos*ságig menő helyszíni szemlére hívja fel a figyelmünket. Ha tanácsait megfogadjuk s a helyszínen talált állapotokkal behatóan foglalkozunk, ha a bűncselekmény elkövetési módjáról, a tettesről már a helyszíni adataiból megpróbáljuk megalkotni magunknak azt a képet, amelyet logikánk a valóságban meglévő adatokra alapít, akkor legalább is azzal az első kérdéssel, vajjon tényleg történt-e bűncselekmény és pedig mi történt, már tisztában vagyunk. Lehetetlen egy bűncselekményt úgy imitálni, elképzelni és megrendezni, hogy a rendezésbe valami hiba be ne csússzon. A lóláb mindenestre kilóg valahol, csak meg kell azt keresni s aki keresi, az meg is találja.

Én csak azt ajánlhatom minden csendőrnek, hogy a mindennapi életben olyannyira szokásos hiszékenységről, a mindent elfogadó jóhiszeműségről igyekezzenek minél sürgősebben és minél gyökeresebben leszokni, mert ha ezt nem teszi, akkor nem lehet meg az itélőképessége és ezerféle félrevezetésnek, becsapásnak lesz áldozata. Az ilyen csendőr eredményeit kizárólag a vak véletlennek, a szerencsének köszönheti. Ha tehát egy „rablógyilkos” merényléről beszélő embert látunk, faggassuk ki alaposan, hogyan történt az eset, mikor, milyen körülmények között stb. a legapróbb részletekig. Előadását pedig lépésről lépésre egyeztessük össze a helyszíni adataival és azokkal a gondolatokkal, amelyek a magunk józan és mindig *gyanakodó* koponyájában az esetről kialakulnak. A laikus ember szívét megpuhíthatja az állítólag leütött, megtámadott ember jajveszékélése, de a csendőr tegye úrrá ösztönös emberi

elgyengülésén és hiszékenységén az eszét és mindenkor, minden jelenséggel szemben helyezkedjék bizonyos tartózkodás álláspontjára és csak annak higgyen, amit lát, hall, vagy amit a józan esze után el kell hinnie.

A panaszos bemondását is csak akkor vehetjük készpénznek, ha azt a körülmények valószínűsítik, illetve igazolják.

A következőkben elmondom egy ilyen kitalált bűncselekmény leleplezésének a történetét.

Juhász Sámuel tanyai lakos, aki egyébként csendes, nyugodt ember hírében állott, ugyancsak gondolkodóba ejtette a tanyák körül forgató asszonyokat 1924. évi november 30-án. Az asszonyok remegve húzódnak a tornácok alá, mert *Juhász* olyan eszeveszett vágásban hajtja hátsólovát a csendőrség irányában, hogy a nagy sietés láttára ösztönszerűleg valami rosszat sejtene az emberek. A vágató lóról itt-ott félvállról edakiált *Juhász* az útjába kerülőknek, hogy szomszédjának: *Egető Istvánnak* 2 lovát rabolták el az éjszaka, *Lajos Mihály** nevű béresét pedig agyonverték.

Az *Egető* tanyát környező lakosság e hír hallatára — amely pedig futótűzként rohant végig a tanyavilágon — bezarkóztak s még az istálló ajtaját is vaspántokkal erősítették meg.

Juhász ezalatt megérkezett a laktanyába, a vágatótól habos lovát egy fa ágához kötve berohant a legény-ségi szobába és akadozó, rémült szavakkal jelentette be az *Egető* tanyán történeteket. A béresi fiút hajnalban találták meg az istállóban, hanyatt fekvő, megmeredt tagokkal, de élet még volt benne. Gyorsan bevitték a szobába, agyfakéztették és élesztgetni próbálták, de nem tudtak belé lelket önteni, eszméletét nem nyerte vissza. Az istállóból pedig 2 ló nyomtalanul eltűnt.

Juhász lóhalálában történt megjelenése és az a rémület, amely az eset bejelentése során egész viselkedéséből kiáradt, az előző percekben még nyugodtan dolgozó csendőreimet is felvillanyozta s magam is teljes mértékben átvettem azt a sietős, tettekre kész izgalmat, amely a csendőrt egy-egy komolyabb bűncselekmény hallatára elfogja.

Gyorsan felszereltünk és nem sok idő múlva már az eszméletlen béresgyerek élesztgetésével foglalkoztunk. Sérülés nyomait nem találtam rajta, de valami belső sérülés lehetőségére gondolva, mesterséges lélekzést végeztem rajta. Ennek hamarosan jelentkezett is a hatása. A béres kerekre nyitotta a szemét, bambán bémésködött körül, mint aki nem tudja, hogy hol van és mi történt vele.

Nekem az egész gyerek már kezdetől fogva gyanús volt. Nem tartottam ugyan kizártnak, de valószínűnek sem, hogy egy félholtra vert és órákon át eszméletlen emberen külső sérülés egyáltalában ne legyen — még horzsolás se — gyanumnak azonban természetesen nem mertem kifejezést adni, mert féltem, hogy esetleg mégis tévedek. Most azonban a magához tért gyerek jó arc-színe s általában az egész üde, egészséges kondíciója újból fölébresztette bennem a gyanakvást és most már igazán kíváncsi voltam arra, hogy látszólag ilyen egészséges állapot mellett lehetséges-e valamely belső sérülés és egy ilyen hosszúra nyúlt eszméletlen állapot?

Erre a kérdésre persze csak orvos adhatott felvilágosítást. Az időközben már értesített orvos megérkezése tehát nagyon is kapóra jött. Tájékoztatom után az orvos alaposan megvizsgálta a bérest, de orvosilag elfogadható okát az eszméletlenségnek ő sem tudta kimutatni. Belső sérülés lehetséges azonban még mindig nem volt kizárt dolog, s ez éppen elegendő volt számomra ahhoz, hogy fokozott óvatossággal kezeljem a rablási históriát.

Megmagyaráztam a magához tért és előttünk fekvő béresnek, hogy most nagy szükségem van a helyszíni szemlélés személyes jelenlétére s ezért próbáljon talpra állani, mi majd eltámoogatjuk az istállóig. A fiú (18 éves volt) fel is kelt az ágyról, de tántorgott, bukdaécsolt és így támogatni kellett.

Egészen más érzés az, amikor egy valóban beteg, magával tehetetlen ember testsúlya nehezedik rá az ember karjára. Az úgy hat, mintha egy zsák burgonyát, vagy egyéb holt súlyt cipelne az ember. Az egészséges, erőben lévő, de beteget szimuláló ember is rátámaszkodik az őt támogató karjára, de egy-egy pilla-

* Fiatalkorúról lévén szó, a nevet megváltoztattam.

natra megfélekedzik s ösztönszerűleg is a maga lábán akar járni, amit olyankor határozottan meg lehet érezni.

Ilyen volt az én béresem bukdaécsolása és vánszor-gása is, ezért folyton erősebb lett bennem a gyanu, hogy nem is annyira én vezettem őt, mint inkább ő vezet engem — az orromnál fogva. De nem akartam elhamarkodva cselekedni s ezért aztán csak tovább támogattam a rogyadozó térdű, sóhajtozó legényt az istálló felé, a tanyabeliek nagy szánakozása között.

Az istállóban azután töviről hegyire elmondattam vele, mi történt s ami történt, hogy történt.

A béres nem tétélezhetett fel a csendőrökről valami kiváló óvatosságot, mert szerepére csak igen nagy vonásokban készült elő. Azt hitte, hogy eszméletlensége és a rablásról csak úgy általánosságban elmondott meséje elég biztosíték lesz arra, hogy mindent elhiggyenek neki.

De tévedése meglehetősen nagy volt, mert én nem elégedtem meg a nagy általánosságban odavetett elbeszéléssel, hogy hajnal 3 óra tájban 3 ember bejött az istállóba, kettő a lovakat vette pártfogásába, a harmadik pedig kést emelve rá halgatásra kenyszerítette, majd hasbarúgta, mire elesett eszméletet vesztette. Hogy azután mi történt, azt már nem tudja.

En azonban a részletekre voltam kíváncsi. Felszó-lítottam a fiút, hogy pontosan mutogassa meg a helyet és mondja el, hogyan folyt le a megtámadtatása és adjon személyleírást a rablókról.

Mutogatott aztán a fiú erre is, arra is, én mindegyre jobban részleteztem a kérdéseket, ő meg egyre jobban belezavarodott azokba, úgy hogy hamarosan már három változatban is elmesélte a históriát. A személy-leírással pedig határozott kudarcot vallott. Ehhez hozzá sem tudott fogni, egyre azt hajtogatta, hogy nem emlékszik már a támadók arcára és ruhájára. Egy kis pihentetés után csak úgy diskurálás közben rátereltem a szót egy olyan emberre, akít a fiú — amint a tanyabeliektől erről értesültem — néhány nappal előbb látott a tanyán megfordulni, de sem az előtt, sem az után nem látta. Rátereltem a szót erre az emberre s megkérdeztem a fiút, hogyan is fest az illető. S a béres erről az emberről aránylag pontos, részletes személyleírást adott. Igen, mert ezt az embert látta, azért tud is róla beszélni, míg a támadóit nem látta s így nem is tudhat róluk személyleírást adni, mert ehhez már nagyobb elő-készület, több raffinéria, valami kis fantázia is szükséges, amit egy fiatal béresgyerektől elvárni nem lehet.

Ezek után már tudtam, hogy a rablási história hazugság. De ezt rá is kellett bizonyítanom a fiúra. A lovakat kellett tehát minél sürgősebben előkerítenem.

Éppen a részletes helyszíni szemlével foglalkoztam, mert hiszen a rablás nyomozásához a fent mondottak ellenére is, egyben azonban gyanum megerősítése céljából is, komolyan hozzáfogtam, amikor a két elrabolt ló — mintha valahonnan elszabadultak volna — beszaladt a tanya udvarába és megállott az istálló előtt.

Alaposan megnéztem a lovakat és rögtön feltűnt, hogy a hátuk éppen olyan poros volt, mint testük többi része. Már pedig a lókötőnek nincs annyi ideje, hogy gyalogosan vezetgesse a lopott lovat, hanem felül annak a hátára és elvágta vele.

Most azután teljesen kizártnak tartottam azt, hogy a rablás valóban megtörtént és időszerűnek láttam ezt megfelelő formában a fiúnak tudomására is adni.

Megmutattam neki a lovak poros hátát, megmondottam neki azt, amit én ebből és az egész rablási históriáról tartott előadásából lesűrtem és biztosítottam róla, hogy én sokkal idősebb, tapasztaltabb ember vagyok annál, hogysem engem ilyen nagyon is ügyetlen mesével tévútra vezessen.

Ez a hirtelen fordulat és a gyanumat alátámasztó megfigyeléseim közlése a fiúra igen nagy hatással volt. Gyengeségét és ügyefogyottságát világosan a szemé elé tárva, felszólitottam, hogy most már mondja meg az igazat.

Ellenkezés és további színészkedés nélkül elmondotta, hogy a rablást valóban ő találta ki. A lovakat maga csapta ki a lucernásba legelni s amikor a gazdák felé az istálló felé közeledni hallotta, hirtelen hanyatt feküdt és eljátszotta a félig agyonvert, elalélt, megtámadott embert. Arra nem gondolt, hogy a csendőr

urak — mondotta — ilyen jól tudják, hogyan szoktak a rablások történni, de most már belátja, hogy rosszat tett s ezt is ügyetlenül csinálta.

Amikor az előbb még halálra rémült tanyabeliek, meg a szomszédok a dolgok illetén fordulatáról értesültek, neki akartak menni a béresnek, hogy elverjék. Ezt természetesen megakadályoztuk.

Hátra volt azonban még a kérdés rúgója: miért találta ki a fiú a rablási históriát? Kérdezősködéseinkre eleinte azt a választ adta, hogy csak játszani akart, rá akart ijeszteni a gazdájára.

Amikor aztán megmagyaráztam neki, hogy megint hazudik, mert csupa rossz tréfából ilyesmit nem szoktak csinálni, teljesen megtört és beismerte a valódi okot is.

A gazdája néhány nappal előbb eladott egy bikát 11 millió koronáért. Láttá, amint a gazdája ezt a pénzt a kamarájában elrejtette, a búzás ládában. Nagyon sok pénz volt az és nagyon vágyott utána, hogy megszerezze magának. Arra számított, hogy ha a gazdája eszméletlenül találja őt az istállóban s a lovak eltűnését is felfedezi, ijedtében azonnal a csendőrséghez szalad s őt magára hagyja a tanyában. Ezt az időt használta volna fel arra, hogy a pénzt elloppja és elrejtse, azután pedig újra hanyattfekve az istállóban, rablásra terelje a gyanút.

Terve azonban mindenképpen rosszul ütött ki. Gazdája nem szaladt el hazulról, amikor az istállóban aléltan rátalált, hanem éktelen lármát csapott, felriasztotta a szomszédságot. Amikor azután az emberek sajnálkozva és rémülődve köréje gyülekeztek, nem mert „életre ébredni”, hanem végigjátszotta a rablási mesét. Feljelentésem folytán a megtorlás természetesen nem maradt el.

Nem nagy dolog az egész, ahogyan ennek az esetnek végére jártam. De kevesebb óvatossággal és a vaklárma iránti több hajlandósággal, hiszékenységgel ki tudja, talán még ma is nyomoznám a mesék birodalmában járó rablókat.

SPORT

Csendőrségi országos atlétikai verseny Szegeden. Folyó évi országos atlétikai versenyünk színhelye és ideje Szeged, folyó hó 7. és 8. volt. Részletes beszámolóinkat, tekintettel arra, hogy a versenyeredmények még nem jutottak a kezünkbe, legközelebbi számunkban fogjuk közölni.

Lovasmérkőzés és atlétikai verseny Kalocsán. A bajai osztályparancsnokság f. évi augusztus hó 30-án változatos programmú lovas és atlétikai mérkőzést rendezett Kalocsán. Augusztus 29-én este zenés takarodó is felhívta az egyébként igen nyugalmas, csendes város lakóinak figyelmét a másnapi versenyekre. Kalocsa közönsége igen nagy számban fel is kereste a Move sportpályát, ahol a kalocsai Move és a kalocsai járás levontéinek bevonásával rendezett versenyek lezajlottak. A versenyprogrammról és az eredményekről a következőkben számolunk be olvasóinknak: *Újonc díjugratásban* 1. Tiba János csendőr, 2. Nagy Béla csendőr; *100 m. síkfutásban* 1. Lesniczky István csendőr (11.3 mp.), 2. Bavolyár Bertalan Move, 3. Nyáry János Move; *altiszti díjugratásban* 1. Roska Imre 2. oszt. tiszthelyettes, 2. Jákó Béla 2. oszt. tiszthelyettes; *magasugrásban* 1. Borovszky Jenő hadnagy (1.50 m.), 2. Bavolyár Bertalan Move, 3. Lesniczky István csendőr; *kisgazda kocsiszepségsversenyben* 1. Tóth Sándor szakmár-felsőereki lakos, 2. Simon Sándor foktői lakos, 3. Buczko István foktői lakos; *súlylökésben* 1. Camerle Raymond százados (12.38 m.), 2. Borovszky Jenő hadnagy, 3. Petrovich Gábor Move; *távolugrásban* 1. Bavolyár Bertalan Move (5.61), 2. Lesniczky István csendőr, 3. Hegyesy Lajos Move; *tiszti díjugratásban* 1. Szüle István százados, 2. vitéz Eöry Miklós főhadnagy, 3. Hrabár Sándor főhadnagy; *dísz-*

koszvetésben 1. Camerle Raymond százados (30.60 m.), 2. Szalay József csendőr, 3. Petrovich Gábor Move; *legénységi szalagtépésben* 1. Hangodi István csendőr, Roska Imre 2. oszt. tiszthelyettes; *svéd stafétában* 1. Csendőrség, 2. és 3. Move-csapatok; *tiszti szalagtépés* 1. Hager Richárd alezredes, 2. dr. Halasi Károly őrnagy-állatorvos; *nőrablásban* 1. Tiba János csendőr, 2. Pálóczi János csendőr. Külön megemlékezést érdemel a kisgazda kocsiszepségsverseny, amelyen jővérű paripák röpítették a felpántlikázott szekereket. Színes dalmányban, lobogó ingben tartották a gyeplőt a kocsik gazdái. A mintegy 2000 főnyi nézőközönség soraiban foglaltak helyet Kovács Károly ezredes, csendőrkerületi parancsnok, Glock Tivadar ezredes, Szabóky Jenő nemzetgyűlési képviselő, dr. Horváth Győző püspök, dr. Révay Tibor kanonok, dr. Valtér Jenő főszolgabíró, továbbá a „Szeged” és „Kecskemét” őrnaszádok tisztikara. Kalocsa társadalma szívvel-lélekkel magáévá tette a csendőrségi sport ügyét és szeretettel fogadta a versenyre vendégekként érkező csendőrtiszteket, akiknek tiszteletére a Kaszinó bankettet adott. Friedrich Antal, a Kaszinó igazgatója és Szabóky Jenő nemzetgyűlési képviselő üdvözölték a város vendégeit és megemlékeztek a csendőrök sportolásának nemzeti jelentőségéről. A vendégek nevében Húger Richárd csendőralezredes válaszolt az üdvözlésekre, a testület nevében pedig mi is köszönetünket küldjük a kalocsaiaknak azért a meleg érdeklődésért, amellyel a verseny erkölcsi és anyagi sikerét biztosították.

Sportünnepély Győrött. A győri osztályparancsnokság legénységének sportalapja javára 1925 augusztus 15-én Győrött élőlalamb, agyagalamb és üveggolyó lövő versennyel egybekötött népnepélyt rendezett. A népnepélyen a legkülönbözőbb szórakozások álltak a közönség rendelkezésére. Különösen nagy érdeklődést keltett a lövőverseny, mert ilyen verseny még Győrött nem volt. Az ünnepélyen kb. 3500—4000 ember vett részt. Ott voltak: Győr megyés püspöke, polgármestere, a város és vármegye vezető egyénei s a helyőrség tisztikara teljes számban. Az ünnepély erkölcsileg és anyagilag igen jól sikerült. Amennyiben az osztály sportalapja elbírja, már most a legénységi evezős osztály felállítását vették tervbe.

Labdarugás. Az abaujszántói csendőr osztályparancsnokság sportköre folyó évi augusztus hó 30-án Szikszón a miskolci csendőr osztályparancsnokság sportklubjával barátságos labdarugómérkőzést rendezett. A labdarugómérkőzés eredménye 2:1 volt az abaujszántói csendőrosztály footballcsapata javára. A mérkőzés szép és élvezetes, két fegyelmezett csapathoz illő módon bonyolódott le. A mérkőzést Zadravecz István tábori püspök, Dr. Rakovszky Endre főispán, Szentimrey Pál alispán, Kenedy Nándor ezredes miskolci csendőrkerületi parancsnok, az abaujszántói csendőrosztály valamennyi tisztje, valamint a vármegye előkelősége és mintegy 1500 főnyi közönség nézte végig. A footballmérkőzés befejezte után Szikszón a Keresztesi-féle vendéglő helyiségében Rutkovszky Győző őrnagy abaujszántói csendőr osztályparancsnok védnöksége alatt este 9 órakor nagyszabású csendőraltiszti zártkörű táncmulatság vette kezdetét. A táncmulatságon nagy számu közönség, élén a megyei előkelőségekkel vett részt. A jövedelem az abaujszántói csendőr osztályparancsnokság sportkörét erősíti.

BEÉR SÁNDOR

PAPÍR, ÍRÓSZER, ÍRÓGÉP-KELLÉKEK
NAGYKERESKEDÉSE. SAJÁT VÉSNÖKI MŰINTÉZET. RUGGYANTA-
BÉLYEGZŐ GYÁRTÁS

BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 19.

TELEFON: 172-54.

HEGEDŰ, HARMONIKA, TÁROGATÓ, CIMBALOM, GRAMOFON
azaz az összes hangszerek itt a gyárban legolcsóbban kaphatók. Árjegyzék ingyen!

MOGYORÓSSY GYULA

m. kir. szabadalmazott hangszergyára

BUDAPEST, VIII. KERÜLET, RÁKÓCZI-ÚT 71.

TELEFON: József 16-81.

TELEFON: József 16-81.

HIREK

Halálozás. *Czékus László* ezredes, a miskolci csendőrkerület helyettes parancsnokát temették Budapesten, a farkasréti temetőben, folyó hó 4-én, Rövid ideig tartó, de szenvedéstejes haláltusa után költözött el az élők sorából a budapesti 1. számú honvéd- és közrendészeti kórházban folyó hó 2-án. A megboldogultban testületünk legértékesebb tagjainak egyikét, a melegsívű, mindig megértő, alárendeltjeinek és a szolgálat javának élő előjárót és az ideális bajtársat gyászolja. Pályafutásának alább közölt adataiból láthatólag, már fiatal tiszttel korábban felismerték előjárói különleges szolgálati értékét és ennek megfelelőleg különleges beosztásokban értékesítette képességeit évek hosszú során át. A munka, amit a maga szerény egyszerűségében, fáradhatatlanul végzett, mindenkor felkiismeretes, becsületes, alapos, értékes munka volt. Szerencsés eredménye lehetővé tette számára azt, hogy bajtársainak igazán közkedve, valóban jó bajtársa, családjának pedig önfeláldozó, hűséges támasza legyen. Életét nagy szívjosággal és tántoríthatatlan karakterrel tudta megosztani szolgálatát, bajtársai és családja között úgy, hogy egyik sem vehet szemére mulasztást, de hálával és szeretettel kell reá gondolnia mindegyiknek. A testület szolgálati érdekei szempontjából fájdalommal érezzük egy bőséges tapasztalatokkal rendelkező előjárónk és bajtársunk elvesztését és megrendülve látjuk egy olyan ember elmúlását, akinek hosszú, munkás életének gyümölcseit élvezni a végzet kifürkészhetetlen akarata folytán már nem adatott meg. Pályafutását vázlatosan a következőkben foglaljuk össze: A volt cs. és kir. 25. gyalogezred önkéntese lett 1893. október hó elsején, ahol 1896. január hó elsején a tartalékos hadapródi rangfokozatot érte el. A csendőrséghez 1896. május hó 16-án lépett be, hol 1897. május hó elsején tiszthelyettes lett és hamarosan megbízást kapott a nagyszombati szakasz vezetésére. Hadnagyi rangját 1897. november hó elsején érte el. 1898. október elsején már segéd-tiszti beosztásban látjuk, majd 1904. október elsejétől ismét szakaszparancsnok Kolozsvárott és Besztercebányán. Főhadnaggyá 1904. november elsején lépett elő és 1909. október elsején Aradon ideiglenes szárnyparancsnok lett. 1910. április elsején nyerte el beosztását a honvédelmi minisztérium 16. osztályához s e beosztásában 1910. május 20-án érte el a legfelsőbb dícsérő elismerést kiváló szolgálatának elismeréséül. Századossá 1912. május elsején nevezték ki s 1913. szeptember elsején a nagyváradi országos csendőrszék segéd-tisztje lett. 1916. május 29-én, a háború alatt, a katonai egészségügy terén szerzett kiváló érdemeinek elismeréséül díjmentesen a Vörös Kereszt hadiékítményes díszjelvényt, 1917. április elsején pedig a háború idején teljesített kitűnő szolgálatának elismeréséül a legfelsőbb dícsérő elismerést érdemelte ki. Örnaggyá 1918. február elsején, alezredessé pedig 1919. november elsején lépett elő és 1920. március 19-én a belügyminisztérium VI. b) osztályának vezetőhelyettese lett, honnan 1921. március 8-án a budapesti kerülethez osztották be beosztott főosztályi minőségben. Ezredes 1920. szeptember elsején lett s 1923. szeptember elsején a belügyminisztérium VI. c) osztályának vezetését vette át és vezette az osztályt 1924. január 9-éig, amikor a miskolci kerület parancsnokhelyettesi beosztásába került. Karrierjét itt le kellett zárnia, de emlékéét tiszteletteljes kegyelettel és bajtársi szeretettel örökre megőrizzük.

Felhívás. A Nyugdíjas Katonatisztek Országos Szövetsége egy Nyukosz-otthon létesítését határozta el és e célból József kir. herceg öfensége fővédnöksége mellett tárgy-sorsjátékot rendez. Tekintettel a nemes és emberbaráti célra, de meg a játéktervben foglalt gazdag és értékes nyeremény-tárgyakra, a sorsjáték a leghathatósabb támogatásra érdemes, miént is arra az összes csendőr alakulatok jóakarati figyelmét felhívom. A sorsjegyeket a Nyugdíjas Katonatisztek Országos Szövetsége közvetlenül fogja az összes csendőr-öröknek megküldeni.

A m. kir. csendőrség felügyelője.

Fegyverhasználatok. A nagyszakácsi esoda történetét s az a körül keletkezett bonyodalmat bizonyosan részletesen ismerik olvasóink a napilapok hasábjairól. Tudvalevőleg közbiztonsági, közérköcsi és közegészségi okokból a közigazgatási hatóság megtiltotta a szóbanforgó hely tömeges látogatását s ennek meggátlása céljából csendőri őrizetről is gondoskodott. Folyó hó 8-án a zalavármegyei Kiscéce községből mintegy 2000 főnyi zarandokcsapat érkezett Nagyszakácsiba, hogy a esoda helyét megtekintse. A szolgálatot teljesítő járőr a hatósági intézkedéseknek megfelelően a község

elhagyására szólította fel a tömeget. Vallási túlbuzgóságában azonban a tömeg ellenszegült a járőr felszólításának, sőt engedelmesség helyett fenyegetőleg és támadólag lépett fel a csendőrök ellen. Így történt meg az a sajnálatos eset, hogy *Gelencsér György* csendőr, látva szorult helyzetét, kénytelen volt löfegyvert használni, amelynek következtében *Németh Jánosné* meghalt, *Csik Rozália* pedig életveszélyesen megsebesült. A fegyverhasználat után, amely kivizsgálás alatt áll, a tömeg azonnal széteszlott. — Folyó évi augusztus hó 30-án 4 órakor *Spányik Antal* 3. oszt. tiszthelyettes és *Papp József* III. csendőrből állott járőr *Tatár József* porrogszentpáli lakos, orrvadász ellen löfegyvert használt. A fegyverhasználat, amelynek következménye könnyebb természetű sebesülés, kivizsgálás alatt áll.

A jászdózsai őr egy eredményes napja. Jászdózsán múlt hónap 28-án reggel *Juhász Mihály* arról értesítette az őrsöt, hogy az elmúlt éjszakán betörték hozzá és tíz millió korona értékű ruhát, ágyneműt elloptak tőle. Egyben azt is bejelentette, hogy lakóját, egy 27 év körüli, úriás külsejű embert, gyanúsítja a betöréssel, aki a betörés után eltűnt a lakásból. Az őr legénysége *Nagy János* főtörzsrőrmesteren és *Csorba Mihály* csendőron kívül távol volt célőlvészeten. Amikor *Nagy* főtörzsrőrmester és *Csorba* csendőr a nyomozást megkezdte, arról értesült, hogy a gyilkossággal gyanúsított *Zsidei Antal* jászdózsai lakos a községben tartózkodik. A járőr bebiztosította a betörés nyomozását és *Zsidei* elfogására indult, ami rövidesen sikerült is. Amikor aztán *Zsidei* megbilincselten két községi esküdt őrizetbe került, a járőr a betörés nyomozását folytatva, megállapította a betörő menekvési irányát, kocsin üldözőbe vette és 10 órával a feljelentés után ifj. *Kádár Sándor* nagykorösi születésű villanyszerező személyében elfogta a betörés tettesét, akiről azután kiderült, hogy 13 hasonló lopást követett már el Bihartordán, Abádszalókon, Csányban, Jánoshidán, Bessenyőtelken, Jákóhalmán, Jászladányban, Tószegen, Vámosgyörkön, Zagyvarékaszon, Nagykőrösön, Jászfényszarún, Jászkiséren. Időközben bevonult az őrsparancsnok, *Czillik János* 2. oszt. tiszthelyettes, aki *Zsidei* ügyét nyomozta és megállapította, hogy Jászdózsán a Hangya szövetkezet kárára 1922-ben elkövetett betörést is *Zsidei* követte el. *Kádárral* a jákóhalmi, *Zsideivel* pedig a rákoscsabai őrsnek lévően még elszámolni valója, a jászdózsai őr átadta őket az említett őrsöknek továbbnyomozásra.

A mohácsi vész évfordulója. A jövő év augusztus 29-én lesz 400 esztendeje annak, hogy Mohács mezején évszázadokra elbukott Magyarország függetlensége. Hazánk történelmének ezen rendkívüli jelentőséggel bíró évforduló-

FELHÍVÁS!

Felkérjük mindazon csendőr urakat, kik tőlünk részletfizetésre kerékpárokat vásároltak és azon állomáshelyükről, hova a kerékpár szállított, időközben elhelyeztettek vagy vezénylés alatt állnak, hogy mostani beosztásukat velünk haladéktalanul közölni szíveskedjenek, még az esetben is, ha azt egyszer már megtették volna.

Levelezésnél és pénzküldeménynél nem elegendő az ilyen megjelölés: pld. **Kiss csendőr Kiskúnhalas**, hanem kérjük a rend kedvéért következő megnevezést: **Kiss László csendőr, eredetileg Nagyigmánd, jelenleg Kiskúnhalas.**

Teljes tisztelettel

BÖHM GÉPÁRUHÁZ
Szentgotthárd.

ján országos emlékünnepe keretében fogja e nemzet dokumentálni, hogy századokon át Magyarország volt a nyugati kultúra védőbástyája a Keletről jövő támadásokkal szemben, amit a Nyugat kulturája egy Trianonnal fizetett vissza. De alkalom lesz ez emlékünnepe arra is, hogy zászlót hajtson a különben a háré többi áldozatai előtt egyrészt és másrészt, hogy nyújtsa e Nemzetnek a nagy tanulságot: miként Mohácsból volt, úgy Trianonból is kell, hogy legyen feltámadás. Az országos emlékünnepe előkészítésére gróf Klebelsberg Kunó vallás- és közoktatásügyi miniszter, mint a Magyar Történelmi Társulat elnöke elnökségével ügyvezető bizottság alakult. Ezen bizottságba a kultuszminiszter a következőket vezette ki: helyettes elnökökké: dr. Csányi Dezső államtitkár és dr. Domanovszky Sándor egyetemi tanárt, altitkárként: dr. Lukinich Imre nemzeti muzeumi igazgatót, főtitkárként: Horváth Károlyt, a Hadimuzeum Egyesület alelnökét, titkárként: Thurner Géza ny. századost, tagjaivá: Aggházy Kamill ny. alezredest, dr. Bartucz Lajos e. m. tanárt, Angyal Dávid egyetemi tanárt, Gergely Endre ny. századost, Gyaló-kay Jenő ny. ezredest, Pilch Jenő ny. ezredest, dr. Spolarits Lajos kir. járásbíró, Tóth Zoltán egyetemi tanárt, Fischer Béla alispánt és dr. Margitay Lajost, Mohács város polgármesterét.

Házasságot kötöttek: Kubay Oszkár V. sz. csendőrkerületbeli főhadnagy Naszluhác Ilona Vilma úrhölgygel Budapesten. — Az I. számú csendőrkerületben: Meszlényi Lajos 3. oszt. tiszthelyettes Gábor Teréziával Cegléden, Némedy Jenő György főtörzsőrmester Dudás Annával Jászberényben és Bozókai József 3. oszt. tiszthelyettes Baszko Erzsébettel Zagyvapálfalván.

Kérelmek. Kölcsönös áthelyezésüket óhajtják: Pesti István öcsényi őrsbeli (szekszárdi osztály) csendőr a budapesti kerület területére; Tordai Pál tokodi őrsbeli (esztergomi osztály) csendőr a budapesti II., vagy a szolnoki osztály területére; Miller József nagyberényi őrsbeli (kaposvári osztály) csendőr a szombathelyi osztály területére; Létei János vajai őrsbeli (kisvárdai osztály) csendőr a berettyóújfalusi osztály területére; Gere Sándor ácsi őrsbeli (esztergomi osztály) csendőr a soproni osztály területére; Siposs József nagyberényi őrsbeli (kaposvári osztály) csendőr a szolnoki osztály területére; Gavallér Lajos záhonyi őrsbeli (kisvárdai osztály) csendőr a szegedi, szombathelyi, vagy budapesti kerület területére; Pethő Dénes söjtöri őrsbeli (zalaegerszegi osztály) csendőr a székesfehérvári osztály területére; Varga György söjtöri őrsbeli (zalaegerszegi osztály) csendőr a pécsi osztály területére. Kérik azokat a bajtársaikat, akik kölcsönös áthelyezésüket óhajtják, hogy címüket velük közöljék.

Dudás István főtörzsőrmester (Csillaghegy, Pest várm.) kéri Bajsz Gyulát, ki a világháború alatt alörmeister volt, hogy fontos ügyből kifolyólag közölje vele a címét.

A legutóbbi számunkban leközölt kérelmekkel kapcsolatban értesítjük olvasóinkat, hogy Kovács Elek helyes rendfokozata nem csendőr, hanem őrmester.

Papp Ferenc csendőr (kisvárdai őrs) kéri Török Péter csendőrt, aki tudomása szerint a miskolci kerület területén teljesít szolgálatot, hogy címét közölje vele.

Kedvezményes előfizetés a Képes Krónika és a Tündérvásár c. képes hetilapokra Lapunk mai számának belső borítékoldalán találják olvasóink a Palladis r.-t. ajánlatát, amellyel a Képes Krónika és a Tündérvásár című képes hetilapok kedvezményes előfizetését teszi lehetővé a m. kir. csendőrség tagjainak számára. A Képes Krónika érdekes és élvezetes tartalommal és az aktuális események, érdekességek képsorozataival valóban bőséges ellenértéket nyújt az előfizetés aránylag csekély áráért, a Tündérvásárban pedig a gyermekek találnak kedves, jóbarátjukra. Melegen ajánljuk őket olvasóinknak. Mai számunkhoz az említett képes lapokból egy-egy mutatópéldányt csatolunk.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

E. S. csendőr 555. Jelentsék be az osztályparancsnokságnak.

52 K. Kötelezője 1926. évi július hó 31-én jár le. Előbb nem szerelhet le, mert a háborús éveket csak a nyugdíjba számítják be kétszeresen.

Cz. P. főtörzsőrmester, Gyula. Madarász Henrik ny. csendőralezredes címe: Budapest, I., Döbrentey-utca 2.

Rábamelléki csendőr. Neve egészen jó magyar hangzású és magyar eredetű név, azt megváltoztatni kár volna, de még ha mindenáron akarná, sem tehetné, mert magyar nevet nem változtatnak meg.

G. S. csendőr, Komárom. Mai számunkban „Rábamelléki csendőr” jellegére küldött üzenetünk Önnek is és pedig fokozott mértékben szól. Névváltoztatásra nem is gondolhat, de ha még oka és módja volna is, a választott új nevet csak „y” nélkül kaphatná meg.

H. G. csendőr, Mátészalka. Kötelezőjébe csak tényleges katonai szolgálati idejét lehet beszámítani, ideiglenes szabadságának az idejét tehát nem. Beszámítható ideje ezek szerint hat hónap és huszonkét nap, kötelezője tehát 1928. évi május hó 31-én jár le.

Z. B. vezényeltek. Ha az előjáró parancsnokság tudtával történt a napi betét felemelése, amint az másként nem is történhetett, annak mindenesetre meg volt a maga oka, amibe mi egyáltalában nem szólhatunk bele. Ha panaszuk van, azt az előírt módon előterjeszhetik.

G. II. J. csendőr, Balatonberény. Kötelezője 1928. március hó 31-én jár le.

Érdeklődő. Vitéz Csoőr Dezső g. főhadnagy Curgón gazdasági hivatali főnök.

H. J. Irja meg teljes nevét és rendfokozatát is, akkor válaszolunk kérdésére.

Vitakozás I. S. 1. Kérdését nem értjük. Ha a levél álnévre van címezve, akkor honnan tudja az őrsparancsnok, hogy kinek szól? **2.** Nősök hozzátartozóinak az őrsirodában vagy a legénységi elhelyezésekben nem szabad tartózkodniok.

B. A. csendőr, Rétság. 1. A napibetétnek nem kell okvetlenül megegyeznie az ételmezési adagváltás összegével. Ha tehát Önök a napibetétet napi 25.000 koronában állapították meg és azt az előjáró parancsnokság is jóváhagyta, akkor a vezényeltek, ill. mindazok, akik nem tagjai a közzéadkodásnak, húsz százalékkal többet, vagyis a jelen esetben 30.000 koronát tartoznak fizetni. **2.** Kötelezőjének lejártát csak akkor tudjuk megmondani, ha megírja pontosan, hogy a hadsereg-nél mettől-meddig szolgált és mely napon lépett a csendőrség kötelékébe.

Papp Ferenc csendőr, Kisvárdai. Szárny-területére nem, hanem csak osztály-területére kérheti a kölcsönös áthelyezését, illetőleg csak ilyen kérelmet közölhetünk. Másik kérelmét közöltük.

H. 811. Szolgálati elintézés alatt álló ügyek keresésére nem vállalkozhatunk, mert ezzel megsértenők a szolgálati rendet.

KEMÉNYFA TARTÓS KIVITELBEN
HÁLÓSZOBA JÓTÁLLÁSSAL KAPHATÓ
CESENDŐRÖKNEK KEDVEZŐ
RÉSZLETFIZETÉSI FELTÉTELEK.
LÁNYI bútorkereskedő, VI., Podmaniczky-u. 27.

IRÓGÉPEK

ujak, használtak, kedvező fizetési feltételekkel. Régi gépeket becserélünk.

BIRÓ ÉS ECKSTEIN, Budapest, V., Vörösmarty-tér 3. Tel.: 126-06 és 46-25.

Vihar. Ha a dolog úgy áll, ahogy megírta, akkor tévesen léptettek elő 3. oszt. tiszthelyettesé, mert ont a 2. oszt. tiszthelyettesi rendfokozat illeti meg. Igaz ugyan, hogy Ön, mint altiszti vizsgát nem tett egyén, az 1919. évi december-hó 31-én kelt 21.170. eln. 39. számú honvédelmi miniszteri rendelet III. feje. 9. bekezdése értelmében csak a szolgálati ideje utáni altiszti (tehát nem tiszthelyettesi) rendfokozatba volt előléptethető, de ezzel szemben az 1921 október 21-én kelt 573.619-5. 1921. számú rendelet szerint az őrsparancsnoki vizsga letétele után nem 3. hanem 2. osztályú tiszthelyettesé lett volna előléptetendő, tekintettel arra, hogy már a haretéren 2. számú őrmesterré lett előléptetve. Jelentse be ügyét szolgálati úton a kerületi parancsnokságnak, mi azt hisszük, hogy utólag elő fogják léptetni.

Polgárdi. 1. Az 1922. évi október hó 10-én kelt 3888-1922. P. M. számú pénzügyminiszteri rendeletben (belügyi száma: 233174-VI. e) 1922.) között feltételek a következők: 1. Hogy a figyelembe venni kért családtagot az alkalmazott (nyugdíjas, kegydíjas stb.) minden támogatás nélkül, kizárólag és állandóan maga tartja el és hogy vele közös háztartásban él. 2. Hogy a figyelembe venni kért családtag teljesen munka és keresetképtelen. 3. Hogy úgy a kérelmező, mint felesége, valamint a figyelembe venni kért családtag teljesen vagyontalan. 4. Hogy sem a kérelmezőnek magának hivatali járandóságain (nyugellátás stb.) felül, sem a figyelembe venni kért családtagnak külön jövedelme vagy keresete s hogy ez utóbbi nyugdíjat, kegydíjat vagy bármely címen ellátást nem élvez. 5. Hogy a kérelmező háztartásában nincsen más önálló keresettel bíró családtag. 6. Hogy a figyelembe venni kért családtagnak nincsen más olyan, az alkalmazottnál közelebbi rokona vagy hozzátartozója, aki az illetőnek eltartására első-sorban kötelezhető lenne. A 2. pontban foglalt feltételt orvosi bizonyítvánnyal, míg a többi pontokban felsorolt feltételek fennforgását községi biznyitvánnyal kell hitelt érdemlő módon és minden kétséget kizáróan igazolnia, hogy atyja után a családi pótlék folyósítható legyen. Megjegyezzük, hogy az 1924. évi 15. számú Csendőrségi Közleményben közzétett 12.599-VI. b) 1924. számú B. M. körrendelet I. fejezetének 11. pontja értelmében szűkebb családja (felesége és gyermekei) körén kívül eső családtagjai közül csak egy után kérheti a családi pótlék folyósítását, ha tehát egy ilyen családtag után a családi pótlékot már élvezné, igénye egy újabb ilyen családtagja után már nincsen. Ha azonban ilyen családi pótlékot még nem kap, akkor a fentebb leírtak szerint kiállított igazolványokkal ellátott kérvényét szolgálati úton beadhatja a belügyminiszter úrhoz (VI. b) osztály). 2. **Friedrich** Róbert ny. esendőralezredes címe: Budapest, VII., Ilka-utca 15., 1. ajtó.

V. J. esendőr, Ujfehértó. Az 1920. évi 48. sz. Belügyi Közönyben megjelent 9862-1920. M. E. számú rendelet 1. §-a értelmében lőfegyvert (vadász-, céllövő- és egyéb lőfegyvert, pisztolyt), továbbá löszereket és robbantóanyagokat csak az tarthat, viselhet, vásárolhat vagy árusíthat, aki az arra illetékes rendőrhatalóságtól engedélyt kapott. Ezek az engedélyek személyre (cégre) szólnak, azokat tehát másra átruházni vagy másnak átengedni nem szabad. Nem vonatkozik ez természetesen a tényleges szolgálatban álló katonai, esendőri, rendőri, pénzügyőri személyeknek és a letartóztató intézetek őrszemélyzetének szolgálati felszereléséhez tartozó lőfegyverekre. A felesketett erdőtisztéknek, erdőőröknek, vadőröknek, halászat-, hegy-, mező- vagy egyéb öröknek a szolgálati felszerelésükhöz tartozó vagy a hivatásuk teljesítéséhez szükséges lőfegyverek és löszerek tartására is engedélyt kell szerezniök. Az idézett rendelet 22. §-a értelmében engedély nélküli lőfegyver tartása, amennyiben a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást képez, amelynek büntetése hat hónapig terjedhető elzárás és pénzbüntetés. A kihágási eljárásra a rendőrhatalóságok (főszolgabíró) illetékesek.

P. P. esendőr, Hajmáskertábor. Annak, hogy a csendőrségnél a nőülés korlátozott, szolgálati érdekek az okozói. Ezen segíteni nem lehet és ezzel mindenkinek le kell számolnia már akkor, mikor a csendőrséghez belép.

István király. Olvassa el lapunk múlt évi 12. számában „Királyhágó” jellegű üzenetünk 2. pontját.

Augusztus 20. Az 1891. évi XIII. t.-c. 1. §. is nemzeti ünnepként tárgyalja Szent István király napját, tévedés tehát az a vélemény, hogy ez a nap tisztán katolikus ünnep. Egyebekben olvassa el lapunk múlt évi 12. számában „Királyhágó” jellegű üzenetünk 2. pontját, az vonatkozik Szent István király napjára is.

MDCCCXCIX. 1. A hivatalvesztére ítelt egyén csakis a kinevezés vagy hatóságilag megerősített választás folytán nyert szolgálatát vesztí el; a kanászt nem a község szokta alkalmazni, hanem a sertéstulajdonosok fogadják fel, ez pedig nem tekinthető a Btk. 55. §-ában említett szolgálatnak. 2. A szolgálatból bevonult járőrök bűnügyi feljelentéseiket a foglalkozási idő alatt is szerkeszthetik. 3. Írás, számolás, térképrajzolás az oktatási órákon kívül végzendő. 4. Fekete derékszíjat nem szabad viselni, de nincs is szükség reá, mert az előírt szerelvényvel minden csendőr el van látva.

Invidia. 1. MDCCCXCIX. jellegű üzenetünk 2. pontja Önnek is szól. 2. A csendőrnek a nála tett feljelentést nem szabad „elfelejtenie”, a nyomozást tehát köteles még abban a szolgálatban megindítani; ha ez bármily okból nem volna lehetséges, (pl. elővezetésnél), akkor bevonulása után azt az őrsparancsnoknak azonnal be kell jelentenie. Ha pedig az „elfelejtett” nyomozásról egy másik csendőr szolgálati közben tudomást szerez, nemcsak joga, de kötelessége is az ügyben a nyomozást azonnal megindítani.

U. S. próbacsendőr. Csak teljes név és rendfokozat aláírással ellátott levelekre válaszolunk érdemlegesen.

Gh. tiszth. Semmi akadálya nincsen, hogy csapatállományú tiszthelyettesé való átminősítését kérje s azt hisszük, kérelmét teljesíteni is fogják. Kérvényét szolgálati úton a belügyminiszter úrhoz (VI. e) osztály) adja be.

Dunamenti esendőr 28. Az u. n. „pótcsendőri” szolgálat mikénti beszámítására nézve, tudomásunk szerint, a közeljövőben rendelet megy ki, annak megjelenése előtt ebben a kérdésben véleményt nem nyilvánítunk. Mi azt tanácsoljuk, hogy okvetlenül várja be az idejét. Hogy az engedélyt azután megkapja-e vagy sem, azt mi előre nem tudhatjuk, mert az a kivizsgálás eredményétől és az Ön minősültségétől függ.

B. Szentlőrinc. Valamennyi kitüntetést, díszérmet és szolgálati jelvényt itt lehetetlen felsorolnunk. Írja meg, hogy milyen kitüntetésekéről van szó és azok sorrendjét megmondjuk.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

PINCZÉS ZOLTÁN százados.

Pallas részvénytársaság nyomdája Budapest, V., Honvéd-u. 10.
(Telefon: 5-67, 5-68.)

Felelős vezető: Tiringor Károly műszaki igazgató.

Csendőrségi szállító!

Sapkák Kardok

Kardbojtok

Khaki szövetek Szabókellékek

Egyenruhák és egyenruházati cikkek

legolcsóbban

a 36 év óta fennálló és a csendőrségnél elismert

MÁRER egyenruházati intézetében

Budapest, VIII., Baross-tér 6. szám

a keleti p.-udvar érkezési oldalán, a Baross-szoborral szemben.

Telefon: József 21-78.

Lapunkra való hivatkozásnál megrendelési költséget a cég visszatéríti.

Kérje kivonatos árjegyzéket.

Testületeknek nagyobb megrendelésnél % árengedmény.

Levente és Bocskay sapkák!